

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KATALIKAS"
 Išleista kas ketvergas Chicago, Ill.
 Kalbametams:
 Amerikoje... \$2.00 | Užsien... \$2.50
 Prenumerata tur būt iškalno užmokėta.
 "Kataliko" spaustuvių spaudinasi visokių knygos, konstitucijos ir tt. Darbas atliekamas labai puikiai, greitai ir pigiai. Užsirašydami "Kataliką", įrašykite prenumeratą arba laikikis sekantiu adresu:
JOHN M. TANANEVICZ
 8244 So. Morgan St. CHICAGO, ILL.

KATALIKAS

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KATALIKAS"
 Published every Thursday
 at Chicago, Ill.
 Subscription \$2.00 per Year.
 Advertising Rates on Application.
 Book and Job printing in Lithuanian, Polish, English and all other modern Languages : : :
 All Communications must be addressed:
JOHN M. TANANEVICZ
 8244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

Savaitinis Laikraštis Pašvestas Reikalams Lietuvių Katalikų Amerikoje.

No. 39 Chicago, Ill., 24 d. Rugsėjo (September) 1908m. METAI X
 ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 25, 1899 AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL. UNDER ACT OF MARCH 3, 1899

Politiškos Žinios.

Rusija.

Dumos darbai.

Ateinančiame rudens Dumos posėdyje, Duma pirmiausia užsiimsianti reformomis miestų teismų ir miestų savivalda, pagal sutaisyta spalvinių projektą. Pagalios ateis reikalai senato reformos, kuriai projektą dabar dirba nekoksai Sibinskas. Pradžioje Lapkričio bus apkalbamas budžetas, kuris turbut mažai užimsias laiko. Prieš naujuosius metus turbut taipgi busiosios visokie dalykai užbaigti su tabako mokestimis reforma, o paskui seksianti kiti dalykai paprastai savo keliu. Gal Duma su caru ir biurokratais apsisavys ir paskui veiks gyventojų skriaudai; kitaip ir but negali, nes Rusija neturi jokios konstitucijos.

Juodašimčių darbas.

Caricino mieste vienuolis (garsus juodašimtis) Ilijodor vieną sykį taip karštai kalbėjo į susirinkusius juodašimčius, kad pastarieji be jokių tam tikrų kliučių primušė vieną gimnazijos mokytoją, ir antstolio padėjėją, kuris norėjo mokytoją apginti. Mokytoją gi mušė už tai, kad jis rašė straipsnius į laikraščius. Mokytoją mušant vienuolis Ilijodoras giedojo "amžiną atilsi..." Dabar juodašimčių keli paduoti teisman, bet vargiai juos teismas nubauss, kadangi už juos užstoja pats kraugerys caras.

Laidojimui vieta.

Netoli nuo Saratovo miesto, kur suverčiamos miesto visokios biaurybės, vaikai slikių beieškodami, atkasė mėšluose keletą maišų, kuriuose buvo žmonių lavonai. Ant visų lavonų kaklų rado virves, su kuriomis jie buvo pakarti, o vis pagal teismo nutarimus. Bet dėlko juos laidota tokion biaurion vieton, niekas nežino. Susirinkusius tenai žmones, kad pasiūriūt, policija išvaikė.

Tai biurokratų su juodašimčiais tvarka. Net nežudytas žmogus pas juos nebranda jokios pagarbos. Aukščiausiam laipsnyj barbarizmas!

Stebulingas paveikslas.

Jekaterinoslavo gubernijoje, Kamensko miestelyje valstiečio Kolečiko pirkioje senas Dievo Motinos paveikslas vieną naktį iš seno pasidarė naujas. Apie tą stebuklą patsai Kolečikė emė visiems plačiai pasakoti. Pradėjo žmonės rinkties pas Kolečiką ir, pamatius naują paveikslą, stebėties tam stebuklui. Meldziasi žmonės prieš naują stebuklingą paveikslą ir gausias aukas jam neša. Kolečikė kožnam apskinėja, kaip jis naktį karštai meldėsis, prašydamas Dievo lietaus ir kaip ant rytojaus išvydęs vietoje

seno naują paveikslą ir puolęs prieš jį ant kelių. Šventadienį vieton cerkvės žmonės pradėjo pas Kolečiką rinkties. Parupo ir vyresnybei tas stebuklas. Atvažiuoja antstolis ir Kolečiką suima, o paskui išleina eikstėn, kad jisai pats savo rankomis tą stebuklą padaręs. Kolečikas susirinkęs daug aukų.

Sargybiniai plėšikai.

Mačechos pavieto, Poltavos gubernijos, zemstvos gydytojas Natanson Rugsėjo 26 diena grįžo pavakare iš Poltavos miesto namo. Pusauleleje prie jo prijėjo du sargybiniai ir atėmė nuo jo 20 rubl. pinigais ir brangų žiedą. Apie atsitikimą gydytojas Natanson koveikšiausia pranešė pavieto viršininkui. Po keletui dienų gydytoją Natanson ir jo vežėją pakviesta pavieto policijon, kur buvo sukviešti visi sargybiniai. Gydytojas Natanson sargybiniu plėšiku tuojaus pažino ir juodu uždaryta kalėjiman. Puiki tvarka.

Nušauta urėdninkas.

Mohilevo gubernijos miestelyje Maliatič begaudant tris kažinkokius vyrus, kurie buvo policijai įtarti už įvairias šunysbes, jie gindamiesi nušovė urėdninką ir du sargybiniu, o vieną sargybinių ir vieną žydę sunkiai sužeidė. Ir tokiu būdu jų sugauti policijai visai nenusisekė.

Amnestija.

Ir vel emė kalbėti, kad teisės ministerija svarstanti mažutės amnestijos sumanymą. Apskelbti amnestija manoma prieš pat Dumos susirinkimą. Amnestija žadama tik spaudai, tiems, kurie tvirtavietėn nubausti, ir kitiems mažesniems nusidėjėliams.

Ar gi jį nubauss?

Ministerių pirmininkas Stolypin ir švietimo ministeris Svarc buk nusprendė andai, kad Odesos general-gubernatorius Talmačov neturėjęs tam tikrų priežasčių taip sunkiai bausti Odesos kelis universiteto profesorius. Tasai klausimas busias įneštas ministerių tarybon.

Už kiek dektinės išgerta.

Šių metų pirmutinį pusmetį Rusijoje išgerta dektinės už 328 milijonus rublių, ty. keturiomis milijonais daugiau už pernai metų antrąjį pusmetį. Iš dalinus tuos pinigus, rastumėm, kad kožnas Rusijos žmogus ir didelis, ir senas, ir kudikis šį pusmetį išgėrė už du rubliu dektinės. Dektinė Rusiją visai prapuldys.

Kankina žmones.

Saratovo gubernijos gubernininkas Agrinsk. Vietinė vyriausybė taip buvo įnirtusi ant jo, kad jam mirus, emė prie jo vaikų kabinties. Trijs jo dukters buvo administratyviškai išsiųstos iš Saratovo gu-

bernijos, likusiai-gi ketvirtai vyriausybė kartuves parupino. Aną itarė, buk esanti plėšikė. Perėjus per teismus, pastarieji ją visur išteisino. Mergaitė tatai linksma sugrįžus namon, bet vietinė policija vistiek jos ant kožno žingsnio dabojaanti. Ar ji valganti, ar kur einanti, arba mieganti, prie jos nuolat sargybinis stovintis.

Negirdėtas policijos rūpestingumas. Turbut policija nori pas ją ką nors uždribti.

Šnipų žudymas.

Jurjevkos miestelyje, Jekaterinoslavo gubernijos, vieną naktį Epšteinu butan įmesta bomba, kuri sprogdama sužeidė tėva, motiną dvi, dukteri ir sunę. Antrytojaus juos nugalėta ligonbutin. Sekančią naktį įsilaužė ligonbutin tris ginkluoti vyrai suįsiekėjo sužeistą senį Epšteiną ir jo sunę ir abudu ant vietos nušovė. Taip padaryta su Epšteinais dėlto, kad jiedu buvo šnipu.

Socijalistų bijla.

Pradžioje Spalių mėnesio Maskvoje teismo rumuose busianti šimto socijalistų (maksimalistų) bijla. Teisman buvo atiduota jų šimtas asmenų, bet jie besėdėdami kalėjime, kiti mirė, kiti iš proto išėjo; liko tik 88, kurie tat ir bus teisiami.

Skolina pinigus.

Rusija vel pas Prancijos bankierius skolina pinigus ir net nesiklausus Dumos. Tuotarpu valdžia paskolė 80.000.000 dol. Tos skolos uždengimui, valdžia išleis poperines notas, kurios tą paskolą garantuos. Už naują paskolą valdžia mokes 4% nuosimčius. Reik žinoti, kad Rusija prancuzams jau kalta į 12 bilijonų frankų.

Morokko.

Prancijos ambasadorius drauge su Ispanijos pasiuntiniu andai Berlyne Vokietijos valdžiai įteikė diplomatiską notą Morokkos reikalė. Nota susideda iš dviejų dalių, butent iš tikrosios notos ir deklaracijos. Pirmutinė priklauso abelniems Europos viešpatybių reikalams, kurie turbut užtikrinti kol bus pripažintas Mulai Hafid sultanu. Užtikrinimas yra tas, idant Mulai Hafid prieš apimsiant sostą pripažintų Algeciraso konferencijos aktus, taippat Prancijos ir Ispanijos specialiskās tenai teises, ypatingai prieš slapty ginklų ir amunicijos gabenimą Morokkan. Pagalios Mulai Hafid turi patvirtinti visus Prancijos su Morokko politikos ir prekybos santikius, sukalbėtus jo pirmtaku.

Prancijos toje notoje visai neužsimyta jos reikalaujamas atlyginimas už paskutinę tenai kampaniją. Tik seniau Prancija buvo pranešus viešpatystėms, kad nuo Mulai Hafido pareikalautasi sau atlyginimo 20.000.000 dol. Taigi dabar Vokietijos valdžia stengiasi Mulai Hafidui įkalbėti, kad Prancijai neduotų jokio atly-

ginimo, dėlei ko Prancija nenusiileidus savo teisių įsiekotų nors ir su ginklu, o Vokietija tuojaus tomis pėdomis pakeltų protestą prieš Pranciją. Tada, žinoma Morokko reikalas išnaujo butų apkalbamas ir Prancija arba turėtų nusileisti arba su Vokietija susiremti, kas be abejonės sukeltų europišką karą. Bet svarbus klausimas, ar Vokietija norės su ugnimi žaisti.

Antras nemenkesnės svarbos dalykas yra da tas, kad Vokietija stengiasi pas Mulai Hafidą įgyti sau kodidžiausią įtekmi. Ir imk jį bala, kad atsieis su Prancija susiremti, bet įtekme Morokke jai užvilabiau dėlei to su Prancija susiremimo reikalinga. Mat kuomet Vokietija su Prancija Europoje susiremtų, tada Mulai Hafid su savo armija užpultų Prancijos Algierą ir ton pusėn patrauktų daug Prancijos spēkų iš Europos. Tada vokiečiams-butų geras laimikis, nes Pranciją apveiktų. Tai tokius Vokietija plenus turinti.

Pagalios Vokietija labai pykstanti ant Prancijos, kad pastaroji turtinga ir vokiečiams neskolinant pinigus, anei prakeikto cento, taigi Vokietija galvojanti nors varu nuo Prancijos atimti pinigų, butent kokiu nors būdu iššaukti karą. Bet ar kartais Vokietija neapsiviltų nagučių su Prancija, juk tai ne 1871 metai!

Vokietija.

Vokietijai gresia pavojus dėlei menko finansų stovio, o užvilabiau gali atsitiikti negeistinas subankrutijimas. Skolų jau sprandas nekeliu. Kad išsikivinklioti iš to nesmagaus padėjimo, andai valdžia paskyrusi specialiską komisiją, kad tik kokiu nors būdu gelbėti viešpatystės išdą. Taigi paskirtoji komisija dabar privales sugalvoti naujos įplaukoms šaltinius, užkrauti ant gyventojų naujus mokesčius. Dėlei to dalyko sugalvota padidinti mokesčių (akcių) ant alaus ir abelnei ant visų alkoholiškų gėrymų, taip pat ir ant tabako ir gelžkelio bilietų. Bus užvesta visa eilia naujų mokesčių nuo įvairių apskelbimų, žibalo, plekatų ir net nuo apgarsinimų laikraščiuose, toliau nuo suvartojamo elektros ir gazo; bus pakelta mokeskis ant cukraus ir valgonų produktų, paskui nuo darbininkų uždarbio ir nuo ypatiskų įplaukų, neskaitytant mokesčių nuo dividendų. Tačiau ir viršminėtos mokesčty da per mažos, nes norima kasmetai iš gyventojų išpumpuoti mažiausia 500 milijonų markių.

Neseniai Vienoje laikinai buvo apsisotojęs Vokietijos kanclerius Buelov, kuris vienam Vienos dienraščio sandarbininkui buvo išsireiškęs, kad Vokietijos finansų blogam padėjimui esąs kaltas miręs Bismarkas, nes jisai buvęs blogu šeiminku, butent nepermatęs išlaiko blogo finansų stovio. Girdi, kad Bismark butų įvedęs tabako mo-

nopolį — kalbėjo Buelov — ligi šiam laikui Vokietijos išdas jau butų turėjęs viršaus kokius 500 milijonų markių, o dabar nepakeliama skolų.

Vokietijoje armijos manebrai pasibaigė ir kaizeris liko labai užganėdintas. Visus generolus ir aukštesnius oficierius apkrovė ordieriais, nekurius paukštino, o kitus da nuo tarnystos paliuosavo. Žodžiu sakant kaizeris savo armiją nori išobolinti visoje to žodžio prasmėje.

Turkija.

Pasklydęs gandas, jog dabartinis Turkijos sultanas Abdul Hamid arba pats nuo sosto gerumu pasitraukęs, arba busias priverstas tą padaryti ir sostą užimsės sosto ipėdinis Rešad Effendi.

Tarp dabartinio sultano ir sosto ipėdinio ilgus metus buvo asmeniškai nesutikimai. Bet su įtekme jaunaturkių komiteto sultanas su sosto ipėdiniu susitaikė ir dabar, ar tai išteisybės ar nuduotai, bet gyvena sutikime ir meilėje.

Tasai susitaikymas atsibuvęs 26 dieną Rugsėjo 3 val. popietij. Rešad Effendi buvo prileistas pabūčiuoti khalifui ranka. Dabar Rešad turės sultanu draugauti visose iškilmybėse. Kunigaikštis Rešad privales visus bloguosius valdininkus iš sultano rumų pašalinti. Tiktai da tiek Rešadui nesmagu, kad antroji gvardijos divizija, pildanti sultano rumuose sargybą, jo labai nemylinti. Bet su tuo bus galima susitaikinti.

Holandija.

Vokietijai su Italija pareikalavus, Holandija 1909 metais pažadėjusi Haagon susaukti vėl tarptautiską keturių dešimčių viešpatysčių konferenciją, kur bus apkalbama abelnas traktatas, reguliuojantis tarptautiską monetų mainymą. Kalbama, kad tasai dalykas yra opus, bet podraug ir neįsirašomas, kadangi visose viešpatystėse aukso premijos tur didelį tarp savęs skirtumą.

Vienok nors busimai konferencijai diena nepaskirta, tatai vistiek ji atsibuv. Viešpatybės siųs savo atstovus ir katarsis kaip nors tame dalyke susitaikinti, pašalinus visus kėblumus. Idomu, ar kartais ir su taja konferencija nebus fiasco kaip kad su buvusiomis?

Airija.

Amerikon andai per New Yorką atvyko garsus Airijos patrijotas ir Anglijos parlamento atstovas John Redmond. New Yorke jį pasveikino minia jo tėvynainių, nes jis per istisus metus Anglijos parlamente kariauja už Anglijos autonomiją. Redmond savo kalboje į airius apreiškė, kad Airija trumpame laike gausianti savyvaldą. Airijoje santikiai kožni metai gerinasi, gyventojai šviečiasi ir iševyvatės į Ameriką susimazinusi. Redmond tvirtina, kad airiai neužilgo iš Amerikos buriais grįšią savo tėvynėn. Redmond Amerikoje savo tautiečiams aiškįs plačiai Airijos autonomiją.

Iš Viso Pasaulio.

Iš Santiago (Chili) rašoma, kad vietinė valdžia turėjusi labai daug nesmagumų su užsienio darbininkais, kuriuos pakviesta laukų darbams. Taigi dabar valdžia nutarė jau neįleisti savo kraštan jokių užsienio darbininkų.

Albano mieste, Italijoje, numirė Vatikano paveikslų galerijos užveidžėtojas, profesorius Sodovico Sietz. Jo norėta minėtą galeriją sutarkyti, bet bedirbdamas numirė.

Buvusis Morokkos sultanas Abdul Azis andai vienam savo karumenės vadui Mtougi parašęs laišką, dėkodamas už jo narsumą kovoje su broliu, bet podraug ir pranešdamas, kad su broliu Mulai Hafid jau nesigrumęs. Bet Mtougi buvusiam savo valdovui atsakė, kad jisai nepaliausiąs grumties su Mulai Hafid'u.

Iš Port Said (Sirija) rašoma, kad Junktinių Valstybių kariškuoju laivu "Maine" ir "Alabama", kuriuodu peržiu-ri plaukiančiam kariškam laivynui kelią, iš čia nuplaukusi į Neapolį. Tuodu laivu kelionėje nematę jokių kliučių.

Buvęs Venezuelėje ir paskui pavarytas Holandijos pasiuntinys J. H. De Reuss andai pauisuotas nuo savo priderysčių ir jam paskirtas metinis emerituras.

Londone vieno ligonbutių valdyba andai buvo apskelbus, kad reikalaujanti tarnos su alga 4 dol. 50c. ant savaitės. Pagal to apgarsinimo suplaukė net 3.000 vyriškių. Policija turėjo susirinkusius išvaikyti. Tas atsitikimas aiškiai parodo, kiek tai Londone atsiranda bedarbių.

Andai Paryžiuje prisaiķintųj teismas paliuosavo nuo visokios atsakomybės Liudviką Gregori, kuris kitus kartus Panteone, pernešant Zolės palaikus, pašovęs majorą Dreyfusą. Dėlko jis paliuosuotas, nežinia, bet dabar Dreyfuso klausimas nueis pamirštini.

Naujasis ministerių pirmininkas ir podraug finansų ministeris Markizas Katzuta, andai Tokyos bankierų kliube apreiškęs, kad prisilaikysęs prie aukštos ekonomijos. Girdi, kaip seniau su rusais kare buvo reikalingas tautos patriotizmas, idant priešui užduoti smugį, taip dabar taipgi reikalingas patriotizmas sulig Japonijos kredito.

Konstantinopolėje neseniai buvo areštuotas nekoksai Silvio Richi, apskustas už pasikestinimą ant sultano gyvybės 21 d. Liepos, 1905 m., bet po kelių dienų vel paleistas, nes tas nesutiko su duota sultano amnestija, pagal kurią visi

politiskieji tur but laisvi. Dabar Richi, atgavęs laisvę, viešai visiems giriasi, kad jis pasikesinęs ant sultano gyvybės...

Anglijos ouste New Castle-Tyne neseniai paleistas ant vandens didžiausias pasaulj kariškasis laivas vardu "Minos Geraes". Laivas tur įtilpimo 20.000 tonų. Sakoma, kad jis padirbdintas Brazilijos respublikai.

Kadangi Prancijos vynynų savininkai šiemet neturi iš jų jokio pelno, tai valdžia juos paliuosavus nuo mokesčių. Vynynams vėtrus su lietuimi padarę nuostolių ant 30.000.000 dol.

Glasgovo miesto taryba galutinai priėmusi bedarbių komitetą ir išklusius jo nusi-skundimus. Komitetas nieko daugiau nereikalavęs, kaip tik bedarbiams darbo. Bedarbių nutarta nedaryti jokių demonstracijų, kol taryba duosianti jiems atsakymą.

Genevoje andai įkurta jaunų aigiptiečių partija panašiai jaunaturkiams. Susirinkusieji Anglijos užsienio dalykų ministeriui nusintė depešą, kuriaja aštriai protestuoja prieš nuolatinę Anglijos okupaciją Aigipte. Antrą depešą nusiuntė Aigipto vice-karaliumi, idant jisai tenai įvykdintų parlamentariską valdžią.

Andai iš Turkijos į Sofiją sugrįžo Bulgarijos pasiuntinys, kuri Turkijos valdžia buk įžeidžiusi. Mat Turkijos užsienio dalykų ministeris jo ant pietų su kitais diplomatais nepakvietęs...

Ant salos Kuba mieste Havana apsireiškęs geltonasis drugys. Oficierams ir kareiviams iš guolio "Columbia" drandžiama išėiti miestan.

Rusijos liuosnorių laivynas visus savo darbus užmetė ir garlavių linija tarp Liepojos ir New Yorko išnykusi. Kompanija gyvavus du metus ir per 9 mėnesius pridirbus \$500.000 skolų. Su didelėmis Vokietijos kompanijomis negalėjo konkuruoti.

Rusijos sostinėje Peterburge cholera žmones istikrųjų daugia. Kasdieną apsergama po kelis šimtus ir mirštama vienok po kelias dešimt. Iš pradžių luomas tik žemesnysai žmonių luomas, bet dabar sergama jau ir "ponų".

Austrijos užgriebtu kraštu, Bosnija ir Gercogovina, kuriuodu seniau priklausė Turkijai, reikalauja pas Austrijos valdžią sau visiškos autonomijos. Gyventojai tiesiog ruošiasi prie maištų, pešdamiesi tankiai net su Austrijos kareiviais. Liaudis išsireiškia viešai, kad verčiau dabar priklausyti Turkijai, kur įvykusi visiška laisvė, nes esant Austrijos globoje turbut nerastum žmogus didesnio vargo.

Žinios iš Lietuvos.

VILNIUS.

Paskutinėmis dienomis Vilnių plačiai pradėjo kalbėti apie paskyrimą naujo mokslo apskrįčio globėjo, buvusiojo Dorpato universiteto rektoriaus, astronomijos profesoriaus Levickio.

Pasak laikraščių, Vilniaus, Kauno ir Gardino gubernijų „ochraifos“ viršininkas pulkininkas Šebeko esąs paskirtas Ekaterinodaro žandarų ir ochranos viršininku. Jo vieton Vilniun busias paskirtas Maskvos apsaugos viršininko pagalbininkas Kolokolovas.

SVEDASAI.

(Ukmergės pav.)

Alotų miške Liepos 28 d. buvo vilkų medžioklė. Čia yra dar didelės valdžios girios, kuriose maišosi nemažai vilkų ir kurie savo narsiais užpuolimais ant gyvulių nemažai įkirejo aplinkiniams gyventojams. Tie neprašyti svečiai, naktį išpiovė vieno ukininuko avis ir pradėjo jau net listi ir dienomis į bandas ir vogti nuo piemenų erikus, o miške vieno trobelninko paskutinę karvutę papiovė. Tai-gi tiems ne labiesiems pabaidyti š. m. Liepos 28 d. buvo įrengta medžioklė. Susirinko nemažai iš apylinkės dvarininkų su šaudyklėmis, miškų valdininkų, tvarkadarių-policistų ir suvarytų žmonių ukauti net iš trijų valsčių. Kunigaikštis Radzivil'as (Taujienų) vadovavo medžioklei. Aptiesus nemažą plotą miško tinklu su raudonomis velūvomis (mat ir vilkų raudono bijoma), sustačius medžiotojus ir ukautojus paleido 14 šunų, kurie ir pradėjo vaikyti — lakstyti po mišką. Nušovė 5 jaunas vilkus. Seni nepakliuvo; mat gudresni.

PADOVINYS.

(Kalvar. pav.)

7. VIII 08. pas M. Kleimoną Padovinio ūzeigos valdytoją atsilankė du vyrukai ir pareikalavo 25 rublių kokios tai partijos reikalams. Negavę nieko atėmė nuo Kleimono patentą ir neužilgo atsivertė laiška, kurį ištaisai patalpina-me.

„Guodotinas tamista! Buvom pas tamstą, atėmė patentą ir prisakėm iki nedėlei išbaigt viską ir daugiau nepardavinėt, o laikyt taip užkandžius, arba paverst sau ant gyvenamu.

Jaigu Tamista pirksti patentą ir toliau pardavinėsi o ir iškabos nenukabjisi, tai atėja antru kartu nubausim 25 rub., o jaigu ir vėliai dar pardavinėsi tai atėja sudegimsim.

Velik Tamista gražumu mūsų noram pasiduok, nes su prievarta mėg turėsim įviki-dint? Viso labo“.

Gerai visi žinome, kad nė viena partija tokiais darbais neužiima. Tokiai aišku, kad tai žulikų darbas.

BIRŽAI.

(Panevėžio pav.)

Rugp. 17 diena atėjo iš Vilniaus ant vardo kun. Jakubėno telegrama su svarbia mūsų šaliai žinia: Biržuose jau nuo 1 d. Rugsejo m. atsideding miesto mokykla su naujųjų kalbų išguldymu. Daug nau-dos ji atėm mūsų apygardai, nes biržėnams nebėreiks vai-kus už 6 mylių, kaip ikišiolai buvo, į Bauskės mokyklą vežti. Didelis tame nuopelnas

kun. Jakubėno, kurs buvo šio sumanymo iniciatoriu, jam tu-rime tarti užtat „ačiu“, nes daug triuso palejo, kol pasi-sekė Biržuose kokią norint didesnę mokyklą įkurti.

Prieg tam biržėnai tikis, greitame laike mokyklą į gim-naziją pavirsiant... Bet ikišiolai gera bus ir ši, daug už gimnaziją pigesnė ir neturtė-liams labiau prieinama.

ANYKŠČIAI.

(Ukmergės pav.)

Elmininkų sodžiaus ukinin-kas Jodelis krovė šieno veži-mą. Arklio niekas nedabojė. Matydamas netoli stovintį šie-no kupstą, timitelėjo jis veži-mą. Stoventysis ant vežimo žmogus persisvėrė ir nupulė nuo vežimo. Krišdamas taip susitrenkė, jog už poros dienų vargšas pasimirė.

GARLIAVA.

(Suv. gub.)

Rugpjūčio 11 d. buvo vals-čiaus sueiga. Pirmiausiai bu-vo pakeltas klausimas apie te-lefono pravedimo į pavieto miestą. Šį sumanymą vals-čiaus sueiga vienbalsiai atme-tė. Paskui norėjo, kad kiti valsčiai, esantieji Aleksoto ty-rinėtojų rajone, prisidėtų prie Aleksoto valsčiaus mokė-ti tyrinėtojų algą. Nesutiko ir su šiuo sumanymu. Toliau buvo pakeltas klausimas apie atidengimą naujos mokyklos ir pataisymą senos. Naujos mokyklos didžiama nenorėjo, o apie senos pataisymą balsai išsiskyrė: vieni norėjo at-senos vietos pastatyti naują ruimingsnę mokyklą, o kiti tik tą pačią pataisyti.

Pastarieji emė viršų: nutarė taisyti senąją mokyklą ir pri-žiūrėjimui išrinko komitetą iš keturių žmonių, kurių tarpe du didžiausiu atžagareiviu (jiems nereikalinga mokykla). Toliau raštininkas priminė, kad iš likusių kasos nuosimėnų padidinti vienam raštininkui algą, kuris gauna tik 10 rub. mėnesiui. Didžiama su tuo ne sutiko.

Tik vienbalsiai nutarta se-niai jau paskirtus raštinės sta-tymui pinigų valsčiaus vardu išimti iš kasos, kad, gavus už tai o/o, dar prašyti valdžios, kad duotų daugiau užsilikusių o/o o/o. Nors ir sueigos tvar-ka netikusiu buvo, bet jau kas link pačių valstiečių susiprati-mo, ar apsišvietimo... vėrciau užtyleli!

ONISKIS.

(Zarasų pav.)

Antstolis (pristavas) Šmid-tas prieš keletą mėnesių buvo suėmęs keletą Oniškių žydų, apsisiviliusių kažin kokia įta-riama degančia medžiaga. Su-statė protokolą ir taisėsi vesti į tarydytoją. Žydai emė teisinties, jog tai atsitikę jiems šabe berukant: iš baimes senių-tal-mudistų, jie paslėpė savo pa-perosus kišenėse, užsidegė ir apsvilė. Antstolis įtikėjo ir paleido. Paleisti žydeliai tuoj išspruko Amerikon. Sprau-nikas įtarė juos bombas dirbus. Anot jo, antstolis turėjęs tuos žydus nuvesti į gydytoją, idant apžiurėtų ir iširtų, kodėl bu-vo apsvilę veidai, ir tada tik paleisti. Kadangi to nepadare, turi atsėdėti kalėjime 7 paras.

MANEVRAI SUVALKŲ GUB.

Nuo Rugpjūčio 26 ligi Rug-sėjo 2 d. Vilniaus apskrįčio kariumenė darysiant manevrus Suvalkų gub. Manevrus

veda Vilniaus general-guber-natorius Kršivickis, kuris prie-singų sau burių vadais pasky-rė gen. Renenkampfą ir gen. Kaštalininkį.

PAPRUSĖ.

(Suv. gub.)

Virbalio, Pajevonio, Nau-miesčio ir Šalymose parapijo-se ukininkai jau kaip ir susi-valę javus. Suvežta ragiai, miežiai, avizos, kviečiai. Atsi-likę su darbais ir tie jau be-veik apsidirbę. Ten kur lie-taus nebebuvo (Virbalio p.) vasariniai kiek nukentė. Ru-giai beveik visur geri. Blo-giausiai išėjo su antrosios eilios dobilais, kuriems ityn užken-kė sausuma.

RAMANAVAS.

(Kalv. pav.)

20 Rugpjūčio gale Rama-navo lankų, pas patį ežerą, tankiame nendryne užėitas jau pradėdas irti lavonas gel-tonplaukės mergaitės 8—9 metų amžiaus, apvilktas ju-pelia iš melsvų naminio audi-mo trinityčių. Davus žinią, pri-buvo čion daktaras ir tardy-tojas, kurie, apžiurinėjant la-voną; patėmėjo sutrenktinąją žaidžą galvoje ir išmušta du priėniami dantu. Aišku, kad tai žmogūdybės auka. Asmuo nabašninkės likosi neišaiškin-tu. Pradėtas tardymas.

ŠANČIAI.

(Kauno priemiestis).

Mažai kam iš „V. Ž.“ skai-tytojų pažįstami Šančiai, o vertėtų juos pažinti, nes kitos tokios grynai darbininkų ko-lonijos, turbūt Lietuvoje nie-kur nėra.

Šančiai guli 1½ viorsto at-stu nuo Kauno; darbininkų čia gyvena apie trejetą tuks-tančių; dirba jie vietinėse fa-brikose bei dirbtuvėse; visi jie, išskyrus fabrikų adminis-traciją, lietuviai, persikraustę iš Kauno ir Suvalkų gub. kai-mų, įjėskodami lengvesnio pragyvenimo. Kanniečiai, daugiau sulenkeję, vadydavo suvalkiečius „skribliais“ užtat, kad suvalkiečiai budavo visados gyvensi lietuviai ir a-not tų „ožkinių slėktų“ (taip vadydavo suvalkiečiai sulen-kejusius savo brolius kaunie-čius) nuomonės „skribliai“ privalo gyventi užnemunėje, nes Kauno pusė — tai „Polš-čia“: mat lenkai įkėpė lietu-viui darbininkui ne tik sveti-mą kalbą (lenkų žargoną), bet ir toki supratimą „Polš-čos“ rubežiaus (ribų).

Apšvietimą darbininkai (su mažu išėmimu) įgijo vien „fa-brikos ore“, ir saikuoja jį pa-gal tą, kaip ilgai žinomas as-muo oru kvėpuoja, ant kiek pramoko lenkiškai, ir kiek uždirba. Laikraščius čia dar maža kas teiskaito.

Darbininkų persikėlimas iš sodžiaus fabrikon atsilikdavo maždaug šitokiū būdu. Vai-kinas, gavęs darbą fabrikoje skubina miestau, perka sau (tankiai už skolinčius pinigus) juodą „ponišką“ žiponą, o ser-mėgėlę, suryturiavęs, siuncia ten, kur jį gimusi buvo: so-džian. Jei jį su kuomet nors pažinote tokį poną, su juodu žiponu apsvilkusį, o sermėgė-lę po pažascia nesina, ir kiek laiko praslinkus, vėl jį susiti-ka, užkalbintumėte, tai tas ponas jums butinai atsakytų: „nie uimem po litecko“; jo vaikai tai jau nekaltės lieta-viškai.

Toks ponas per miestą ei-damas su savo tėvu-sodiečiu, leis jį kelias žingsniais pirma savęs ir nekaltės su juo jei tė-vas, ant nelaimės, nemoka len-kiskai kalbėti.

Taip buvo pirma. Dabar-gi

ačiu lietuviškoje spaudos išga-vimui ir lietuvių inteligentų darbėtumui, kuris padarėjtek-mė ir į mūsų kampilę, bet dar daug liko ir „senojo įpratimo“ šalininkų, žmonių pažiūros šiek-tiek atsimainė. Nemažai prisidėjo prie susi-pratimo šio savotiško mūsų kampilio mokytojas St. Mati-jošaitis, kuris netingėdavo ir nesipaukavo lankyti neturtin-gas darbininkų grėčias. Jis rengė savo mokykloje vakarus su vaidinimais, kuriuose patį darbininkai lošdavo. Jis susi-pratimo juos su scena ir jie ją labai pamėgo: užtat, kad mo-kytojas S. M. su jais ištikrųjų susigyveno — jis buvo jų draugas. Reikėjo Šančių mo-kykloje buti vaidinimų-mėgi-nimų laike, kuomet darbinin-kai su mėlynomis bliuzėmis at-kartodavo kokią nors sceniško veikalo rolę ir jįs neisturėtu-mėte iš džiaugsmo, kad ap-švietimas ir susipratimas tarp darbininkų taip žymiai kyla.

Nepatiko toks kultūriškas darbas „Saulės“ valdybai (mokykla darbininkų įkurta „Saulės“ vardu). Kun. Ol-ševskio ypatoje jį prašalino St. Matijošaitį nuo vietos, ir... pradėtasai darbas sustab-dyta pačioje pradžioje.

ŽAGARĖ.

(Šiaulių pav.)

Nedideliame Domeikių so-džiuje patis ukininkai įsteigė net porą „monopolijų“, kuriuos praminė: „Naujosios — Žaga-rės“ ir „Senosios — Žagarės“.

Pirmąją girtuoklybės vietą užima sodžiaus bernai, nes girtuokliauja ne tik šventa-dieniais, bet ir darbo dienomis. Bernai taip įprato į deg-tinę, kad neišgerę degtinės, nenori niekur eiti, nes degtinė priduoant įgėrų ir drasos. Reibinių ukininkai, važiuoda-mi skolinčius javų sandelin, ap-sisotija pas monopolį užsidra-sinę perdaug, rėkaudami va-nės. Duktė pranėšė apie tat tėvui, o šis, skubiai primušęs šautuvą ir grįžioj ant sienos pakabinęs, nubėgo kaimynų pasisaukti. Tik-ka išėjusiam M. pas kaimynus, nepažįstami „svečiai“, atėję pas jo grįčią iššovė kelis kart iš revolverių, ir, įėję į grįčią ir nieko nera-dė, tik šautuvą pasimė ir, šaudydami, išėjo. Kaimynai, pamatė, kad svečiai tolinasi nuo Markausko triubų, pradėjo šaudyti; nepažįstami šė-tiesiok į šaudančių pusę. Šie, pabugę, prasišalino. Nepažįs-tami šio toliau, link kito ukin-kinio Masionio. Šis išspardžio šaudė, bet, kaip pamatė, kad „svečiai“ nesibijo ir eina tie-siok prie jo, pradėjo kiek ga-lėdamas rėkti. Nepažįstami ramiai parėjo pro Masionio triobas ir miške pasislėpė. Paskui atvyko policija, bet nieko nerado. Policija žinojo, kad M. be bilieto laiko šautu-vą, bet tuotarpu jo neįjėškojo, nes, sako, kam mums atimnė-ti ginklai — yra ir be mūsų kam tas padaryti.

Kaip girdėti čia buvo tik kerštas už svetimo turto pasi-savinimą. Baigdamas rašyti šį laiška, sužinojau, kad Mar-kauskas gavo anonimiską (be parašo) laiška, kuriame aiš-kiiai nurodyta, už kokio turto pasisavėnimą reikalaujama 150 rub.; už 8 dienų žada at-ėiti atsimti pinigų, jaigu M. neatiduotų, įsako pasidirbti sau grabą.

Markauskas šiame dalyke kreipėsi į policijos viršininką.

RIETAVAS.

(Ras. pav.)

Neseniai į mūsų valsčių bu-vo atvažiavęs kažin koks a-gentas kalbintų žmones, kad

karo — sargybinių vežti: ki-tiems net už 8 — 13 viorstų, rugius pametus, reikėjo va-žiuoti. Blogiausiai — seniu-nams. Jiems — ir arkliai ru-pinti, ir sargybiniai „lenkti“. Palaiminti, kurie „nulenkė“: jie lengviai „atsiteisė“ — „si-dabrinukais“. Vargšai, kurie nesuapratė: vienas net mušti gavo, kitas ne vieną ir „pope-rinį“ palydėjo.

ONUŠKIS.

(Zarasų pav.)

Mūsų krašte žmonės pradė-jo skirstytis iš sodžių į viena-sėdžius. Kol kas išsiskirstė vienasėdžiais šie sodžiai: Gi-naičiai, Užubaliai ir Naujaso-dė. Ginaičių ir Užubalių ukin-kininkai jau antri metai viera-sėdžiais gyvena ir atsidžiaugti nebegali, kad iš sodžiaus išsi-skirstė, nes, sako, daug leng-viau vienasėdžiais gyventi.

Skirstantis į vienasėdijas, žemės tvarkomoji komisija siuncia matininkus dykai. Pas mus atsiuntė p. B. Tai rustas, žmogus; jis su ukininkais la-bai šurkščėiai apsieina, visaip juos išvadindamas. Mat tuo nori parodyti, „ponu“ esąs. Idant dar tikresniu „ponu“ butų, p. B. nuolat tyčiodavosi iš lietuviškos kalbos ir pats nuduodavo lietuviškai nemo-kąs. Bet mėg sužinoti, jog matininkas B. yra lietuvis iš Suvalkų gub. Tai mat, pas mus Lietuvoje visokių „ponų“ beėsama.

GARLIAVA.

(Suv. gub.)

Per šv. Oną Ilgakiemio kai-me pas p. Markauską atėjo nepažįstami žmonės ir parei-kalavo 150 rub. M. teisinio, neturįs pinigų. Nepažįstami, liepė jam, kad ir pasiskolintų, bet duotų jiems 150 rub., kuriuos atsimti jie atėisė už dvie-rų savičių. Už keturių savičių nedėlioje M. dukte pama-tė rugiuose nepažįstamus žmo-nes. Duktė pranėšė apie tat tėvui, o šis, skubiai primušęs šautuvą ir grįžioj ant sienos pakabinęs, nubėgo kaimynų pasisaukti. Tik-ka išėjusiam M. pas kaimynus, nepažįstami „svečiai“, atėję pas jo grįčią iššovė kelis kart iš revolverių, ir, įėję į grįčią ir nieko nera-dė, tik šautuvą pasimė ir, šaudydami, išėjo. Kaimynai, pamatė, kad svečiai tolinasi nuo Markausko triubų, pradėjo šaudyti; nepažįstami šė-tiesiok į šaudančių pusę. Šie, pabugę, prasišalino. Nepažįs-tami šio toliau, link kito ukin-kinio Masionio. Šis išspardžio šaudė, bet, kaip pamatė, kad „svečiai“ nesibijo ir eina tie-siok prie jo, pradėjo kiek ga-lėdamas rėkti. Nepažįstami ramiai parėjo pro Masionio triobas ir miške pasislėpė. Paskui atvyko policija, bet nieko nerado. Policija žinojo, kad M. be bilieto laiko šautu-vą, bet tuotarpu jo neįjėškojo, nes, sako, kam mums atimnė-ti ginklai — yra ir be mūsų kam tas padaryti.

Kaip girdėti čia buvo tik kerštas už svetimo turto pasi-savinimą. Baigdamas rašyti šį laiška, sužinojau, kad Mar-kauskas gavo anonimiską (be parašo) laiška, kuriame aiš-kiiai nurodyta, už kokio turto pasisavėnimą reikalaujama 150 rub.; už 8 dienų žada at-ėiti atsimti pinigų, jaigu M. neatiduotų, įsako pasidirbti sau grabą.

Markauskas šiame dalyke kreipėsi į policijos viršininką.

RIETAVAS.

(Ras. pav.)

Neseniai į mūsų valsčių bu-vo atvažiavęs kažin koks a-gentas kalbintų žmones, kad

vaziuoti Siberijon, kame esą aukso kalnai, o žemė toki, kad jau geresnės nebėreik, ir tokios žemės duosią tenai po 60 de-simtinių kiekvienam žmogui. Bet rietaviškiai šiuo žygiu pa-sirodė ne mulkais. Jei sako ten taip gerai esą, dėlkogi ne-važiuoja ten vidurinių guber-nijų gyventojai, kuriems juk daug arčiaus prie tos „palai-mintos“ Siberijos, negu mums žemaičiams; mums rodėtų ver-čiaus savo krašte žemės pri-pirkti nors ir už pinigus, o Sibiuro aukso kalnais tesizino jųjų kaimynai. Mat, sakė to-liaus agentas, vidurinių gu-bernijų gyventojai nemoka taip gerai ukininkauti, kaip jįs, dėlto jumis ir rodijsame vaziuoti Siberijon kad išmo-kintumėt sibiriečius gero ukės vedimo. — Jei šitaip, tai te-gul mums duoda geras algas, tai mės nuvažiavę pamokitu-mėm juos kaip reik gyventi, atsakė vyrai. Matyt tas atsa-kykmas nelabai tiko agentui, dėlto kad pasisukęs ir išdumė toliaus įsėkoti Siberijos dir-vonų plėšėjų.

DRUSKININKAI.

(Gardino gub.)

Lenkai giriasi, jogei Drus-kininkai esą gryniosios Lenki-jos, labiausiai į žiemius išsi-kišęs, kampilis. Dėlko, neži-nia. Turbut, dėlto, kad mau-dyklės, taip kaip Palangoje, lenkų rankose, ir kad turį jie čionai kelerius savais pinigais pastatydintus namus ir kuni-gą, su lietuviška pavarde, vie-šai skelbiantį, kad jo parapū-joje nėsą nė vieno lietuviu.

Tačiaus Druskininkų gy-ventojų anaipolt negalima va-dint lenkais. Mės buvome ir esame tikri lietuviai. Visų Aplinkinių sodžių — Janop-lio, Diržių, Švendubrės, Per-valko, Šventojansko gyvento-jai tikri lietuviai (į paskutiniu du sodžiu pusėtinau jau įsi-skverbus baltgudiškoji kalba). Teisybė, vasaros metu, sve-čiams susivaziavus, šnekame ir lenkiškai ir gudiškai; kaiku-rie, kvailiesni ponus bevažinė-dami net pasigiria lenkais esą, bet, juk taipat atsitinka ir tarp lenkų — šneka ir rusiš-ir, įėję į grįčią ir nieko nera-dė, tik šautuvą pasimė ir, šaudydami, išėjo. Kaimynai, pamatė, kad svečiai tolinasi nuo Markausko triubų, pradėjo šaudyti; nepažįstami šė-tiesiok į šaudančių pusę. Šie, pabugę, prasišalino. Nepažįs-tami šio toliau, link kito ukin-kinio Masionio. Šis išspardžio šaudė, bet, kaip pamatė, kad „svečiai“ nesibijo ir eina tie-siok prie jo, pradėjo kiek ga-lėdamas rėkti. Nepažįstami ramiai parėjo pro Masionio triobas ir miške pasislėpė. Paskui atvyko policija, bet nieko nerado. Policija žinojo, kad M. be bilieto laiko šautu-vą, bet tuotarpu jo neįjėškojo, nes, sako, kam mums atimnė-ti ginklai — yra ir be mūsų kam tas padaryti.

Siemet pas mus svečių dau-giau, negu kitais metais. Yra čionai rusų, lenkų ir žydų. Lietuvių vos tik keli. Žydų daugiausia, dėlto ir rusų kal-niuba, kurią jė vartoja, dažniau dabar tenka girdėti. Didelis automobilis (40 arklų vieku-varomas), kuriame sutelpa apie 50 žmonių, labai paleng-vino svečiams atkeliavimą į Druskininkus. Vaikščioja jis 4 kartus per parą tarp Drus-kininkų ir gelžkelio stoties Pa-riečio.

Vienas yra pas mus labai peiktinas dalykas — tai padė-jimas tarnų ir tarnaičių. Vieš-bučių ir vasarnamių savinin-kai moka jiems už visą vasa-rnos laiką po 8 — 10 rub.; nė valgio, nė drabužio jiems ne-duodami. Kaip gi jie gali iš-gyvent, paklausis skaitytojan. Nugi iš svečių susirenka. Taip, iš svečių! Bet koks tai paže-minimas tai varkšė — tarnai-čiai, arba tarnai vaikščiot, iš-tiesus ranką, paskui tuos sve-čius ir melsti pasigailejimo! Argi negalėtų maudyklių val-dyba išrast kokio būdo praša-linimui to taip nežmoniško tarnų paniekinimo. Jaigu ne- visi, tai bent krikščionįs namų savininkai turėtų apie tai pa-sirupinti. Užtikrinu, kad to-kiems nė svečių, nė tarnų ne-truktų.

UPYTĖ.

(Pan. ap. Kauno gub.)

Apie Kaledas pasimirė čia a. a. kun. Antanėlis. Žmonės labai jį mylėjo ir po šiai die-nai jo tebegaili. Vieni verkia kunigėlio, kit: gi savo pinigė-lių. Mat, daugumas dėdavo savo pinigus pas kunigą; my-sų žmonės nepratę trinties po bankus. Kunigas gi tuos pi-nigus ant savo vardo sudėda-vo bankan. Viskas buvo ge-rai kol kunigas buvo gyvas. Be laiko jam mirus, pasipylė žmonių ašaros: vienas verkė desimtinės, kitas gi šimtinės ir daugiaus. Paskiaus išsiaiškino, kad nabašninkas palikęs pini-gų apie 3 tukstančius, kurie tebėra banke. Kalba, kad tie pinigai beveik visi žmonių su-kintumėt sibiriečius gero ukės vedimo. — Jei šitaip, tai te-gul mums duoda geras algas, tai mės nuvažiavę pamokitu-mėm juos kaip reik gyventi, atsakė vyrai. Matyt tas atsa-kykmas nelabai tiko agentui, dėlto kad pasisukęs ir išdumė toliaus įsėkoti Siberijos dir-vonų plėšėjų.

„Š.“

ROKIŠKIO PROGIM-NAZIJA

(Suv. gub.)

Siemet dar nebus atidaryta. Tai Pranešame visiems, kam tatau rupi. Taip visos apylin-kės pageidaujamosios įstaigos įkuriam sutrukdė šie dalykai. Dokumente, kurie namai pavedama šiai mokslo įstaigai, tikriau, draugijai, nebuvo iš-reikšta, kokiomis sąlygomis tai daroma. Dėl tos priezasties mokslo apygardos globėjas paduotąjį prašymą atmetė. Namų savininkui išvažiavus ilgesniam laikui į užsienius, dokumento negalima buvo greitai laiku pataisyti. Tuo gi tarpu prisartino Birželio 1 d., kada mokslo apygardos, tary-bos nariai liaunas dirbė ir iš-važinėjo išėties iki rudens.

Tokiu tai budu mes pasili-kome siemet be progimnazijos.

LAUKŽEMIS.

(Telšų ap.)

Pakuršėje, 19 viorstų nuo Kretingos, netoli Šventosios upės (ir Žemaičiai turi savo Šventąją) stovi medinė bažny-tėlė, o šalip jos baltuoja baro-no Štampelio dvaras — tai ir visas Laukžemis. Negera bu-vo, kad čia žmonės ir į bažny-čią atvažiavę sningant ar ly-jant neturėjo kur prisiglausti. Štai Štampelis, paskyręs vietą arbatinei savo namuose, pri-kalbėjo vieną iš savo buvusiu-jų metininkų Gričių įtaisyti ją. Be to, laukžemiškiai, rei-kaudami šio-to nusipirkti, turėdavo važiuoti gana toli. Štai siemet į šv. Skaplierių Panelės atlidus žmonės susi-rinkę pradžiugo, pamatė san-krovėlę, kur galės savo neiš-kilmingo gyvenimo reikalams šio-to nusipirkti, ir arbatinę, kur bus nuo sniego, šalčio ir lietaus kur pasislėpti ir pasi-žmonėt. Geidžiama dar butų laikraščių tenai pamatyti.

SALOS.

(Ukmergės ap.)

Kurkliečių sodžius jau su-prato reikalingumą skirstyties vienasėdžiais ir žada jau pasi-daryti tam tikrą nutarimą. Linksma tai naujiena, nes jų paveikslas gali patraukti ir kitus saliečius; o tai ypatingai jiems reikalinga. Reikia mat, žinoti, jog saliečių so-džiai baisiai dideli — tęsiasi daugiau varsto, laukai — ke-letas viorstų, žmonės — susi-skaldę į mažus sklypelius ir iš tos priezasties kuone visi vargšais pavirtę. Taigi, Die-ve, padėk kurkliečiams!

„V.“

Skaitykit „Kataliką.“

Iš Lietuviškų Dirvu.

Kenosha, Wis.

Vieną nedėdienį, rugsėjo 13 dieną, vietiniai lietuviai čionai pirmu sykiu turėjo savo visuomenišką iškilmingą sueigą. Tą dieną atsibuvo Lietuvių Politikos Kliubo piknikas. Svečių buvo daug atvykusių ir iš aplinkinių miestelių, kaip tai Waukeegan, Racine ir t.t. Tarp kitko šitame piknike atsižymėjimą galima pripažinti vietiniam lietuviškam chorui diriguojant merginai Kotrinai Vencusei. Choras labai gražiai padainavo kelias tautiškas dainas. Taigi didi garbė už tai mokytojai to choro Kotr. Vencusei, kuri pasirūpino lietuvių dainininkus taip dailiai išlavinti giedojime.

Lietuviai gražiai linkmynosi, nebuvo jokių barnių ir nesutikimų.

Sakoma, kad Kliubas uždirbęs per 300 dol. ir tasai visas pelnas paskirtas vietinės lietuvių bažnyčios naudai.

Prasičokėlis.

Steger, Ill.

Čia lietuvių skaitlius kas metai vis dauginasi, o ypač bedarbės laike. Kad tik žmogus išgirsta, kad kur geriau dirba, tai tuojau ir keliauja į tenai, norėdamas šiaip taip padaryti su pragyvenimu. Taip ir į čionai pastaraisiais laikais daug lietuvių atkako, manydami gauti sau darbą. Tarp lietuvių nerasi jokio sutikimo; lietuvių pasidaliję į gubernes, katras iš kokios paraina, ir tatai vieni su kitais nesutinka.

Velytina vietiniams lietuviams daugiau ir tankiau skaityti lietuvių laikraščius ir knygas, tada gal, turėdami daugiau šviesos, vaidus pamestų ir pražydetų meilę.

J. Viltis.

Marquette, Ill.

Čia darbai truputį pasigerinai ir pradėta per savaitę dirbti jau 5 dienas po 10 val. Iš kitur atvykusiems darbas lengva gauti. Čia lietuvių yra apsigyvenusių gal į 20 šeimynų, o pavienių — tai daugybė. Tarp lietuvių randasi visokio menciūso žmonių. Nors čia nedėdieniais saliniai pagal valstybės įstatymus yra uždrausti, tai vienok girtuoklių netrūksta. Alaus ir dektinės jie gauna pakaktinai. O laikraščius retas katras teskaito. Sakoma, kas man iš tų laikraščių, juk jie mane nepasotins.

P. P.

Waterbury, Conn.

Artimiausiam miestelyje Bristol, Conn. čionai gyvenantieji lenkai, lietuviai ir italai per vestuves ir krikštynas per daug linksmindavosi. Nei vienos krikštynos neapsieidavo be muštynių arba policijos įsikišimo. Tokia atejūnų neramybė miestui taip įspriklino, kad dabar uždraudė net krikštynas kelti be policijos žinios. Norint kelti krikštynas, privale gauti policijos leidimą. Tai tau ir laisvė! O vis tas veikiama dėl kelių peštukų. Gėda apie tokius dalykus ir kalbėti.

Spring Valley, Ill.

Angliški laikraščiai paduoda sekantią įdomią žinią: Rugsėjo 16 dieną 9 ir pusė valandą ryte krasoje areštuotas lietuvis siuvedas Juozas Gvazdinskas, gyvenantis Spring Valley, Ill. ir užsiimantis socialistiškai-anarchi-

stiška agitacija. Jį areštavo Chicagos krasos inspektorius ir iš Peoria, Ill. "deputy" ir nugabeno į Peoria kalėjimą, kur Spalyj atsibus bėla. Areštavimo priežastimi yra įvairi grumojanti laiška, kad nužudyti vietinės lietuvių parapijos kleboną kun. Valaitį, taipgi laiška negražaus turinio, taippat net kros jo korespondencijos, tilpusios "Vienybėje L." ir "Darb. Viltij" ir krasa persiųstos iš laikraščių iškarpos su paties Gvazdinsko nemoraliskais nutėmijimais. Prie kunigo priekabių priežastis Gvazdinskas savo korespondencijose paduoda aštrių lietuvių barimą už nemoraliskumą ir tikėjime atšalimą, taipgi kaltina kunigą už banko nupuolimą, kur daug žuvo lietuvių pinigų ir buvęs kunigas priklausęs prie banko valdybos, tai vėl buvęs kunigas n'ėšęs geras lietuviškas patrijotas, skaitęs lenkiškas, angliškas ir lotyniškas knygas, tokius pat jau ir laikraščius, dėlei ko esąs socialistų partijos persekiojamas.

Juozas Gvazdinskas, paeinantis iš Šumskų, Suvalkų gubernijos, į Spring Valley atvyko prieš penkerius metus iš Philadelphia ir su keliais savo pažįstamais užėjo siuvedų sąpa. Turėjo labai gerą pasisekimą ir su savo mandagumu įjijo lietuvių meilę. Susitikdamas kur lietuvių anglekajau išto nusiimdavo kepurę, apipildamas linkėjimais ir veldamas kogeriausio nusisekimo su patrijotizmu. Jam taip švelniai ir protingai apsieinanti, visi lietuvių jį laikė per didžiai apšviestą žmogų ir kaktik jis per lietuvių susirinkimus pasakiodavo, jo žodžius kožnas ilgai laikydavo atminty kaip kokius nepaprastus atsitikimus. Kytras siuvedas pažinęs lietuvių silpnumą ir tamsumą, o turėdamas užsitikėjimą, griebėsi lietuvius savotiškai apšviesti, vesti anarchijos keliu. Vakaraus pas save sukviėdavo daugybę lietuvių ir jiems sakydavo pamokslus apie kunigus, apie Bažnyčią, apie Dievą ir t. p. Taippat parapijonams davindavo daug visokių projektų, kaip valdyti parapiją. Sukviėdavo iš kitur tokius pat kaip jo kiti kalbėtojus ir vietiniams lietuviams muilino akis.

Kun. Valaitis, matydamas kas veikiasi tarp lietuvių, barė savo parapijonis, kad ne klausytų panašių agitatorių, išrodydamas anų didį suklydimą, atsimetimą nuo tikėjimo. Tasai kunigo pabarimas ir persėrgėjimas nepatiko Juozui Gvazdinskui, pertat vienam socialistų susirinkime (Ukėsu kluibe) jisai inėšė parašyti protestą prieš kunigą ir jam nusiūtį, idant jis iš sakyklos nedrįstų daugiau užsiminti apie tautiškas draugijas ir sąjungas ir kad joms vystyties nekenktų, nes busiųjų partrauktas atsakomybėn ar su teismo pagalba ar privatiškai, kadangi lietuviai esą pakaktinai apšviesti ir jie žino ką darę. Kunigas tuotarpu gavęs tą protestą, apskelbė jį parapijonams ir pasakė, kas jį net rašė, o paskui pridurė, kad didi gėda priguleti prie tokios sąjungos, kur nemoraliskumai tur sau pirmą vietą. Už tokį darbą, Gvazdinskas emė dėstinti plenus, kad kun. Valaitį kokiū nors budu nužudyti.

Rugsėjo 19 dieną 1907 metais nutarta kunigą akmenimis užmušti; taigi tie piktadari nuo subatos ant nedėdienio naktį, 2 val, apspito kleboniją ir emė per langą akmenimis laidyti. Bet kunigo tuotarpu neužmušė. Nepaisėkus kunigą užmušti, Gvazdinskas emė siuntinėti kunigui kobiauriausio turinio laiškus ir iš lietuviškų laikraščių iškarpas, kuriose buvo rašoma apie kun. Valaitį. Gruodžio 29 dieną tais pačiais metais naktį tris sykius šauta per langą į kunigo miegstubę, bet ir šituo kartu nenusisekta. Ir vėl biau rūšis laiška kunigui pasipylė. Kun. Valaitis pabūgęs, apie tai davė žinią vietinei valdžiai, bet jį mažai ką jam gelbėjo. Pertat su advokato patarimu nukako į Chicagos krasos inspektoriją ir tą visą dalyką jam pavadė. Inspektorius pasiuntė detektyvus, kurie ištyrė, kad tuos biau rūšis laiškus rašė Juozas Gvazdinskas, tatai jį tuojau ir areštavo. Norėta jis paliuosuoti su kaucija, bet policija kaucijos nepriėmė ir Gvazdinskas dabar kalėjime budamas laukia teismo. J.

Vaikus parduoda.

Prusuose, Merzeburgo apskrityj burokų laukaus, išraunant mažus netikusius burokus, reikia daug vaikų. Suaugę darbininkai to darbo negali atlikti. Reikia vaikų, bet pas juos jų trūksta. Tuomet žemvaldžiai siunčia savo agentus į tolimesnes vietas vaikų medžioti. Už kiekvieną sumedžiotą vaiką agentai (neskaitant algos) gauna po 5 — 10 penigų. Agentai vaikams prizada limonadą, saldumynus ir alų. Primedžioti taip vaikų, agentai juos kiša į vežimus ir su muzika veža į paskirtą kaimą, o tenai jau prasideda vaikų darbas — išnaudojimas.

Apskritai, imant vaikų darbas Vokietijoje labai biau rus. Bet dar biau resnis tų vaikų padėjimas, ką dirba tarp svetimų. O tokį tarp svetimų kraštų darbą Vokietijoje randam gana plačiai; jis apima pietų Vokietijos pusę, Padonų ir Viintenbergą. O Tirole, kaip aukščiau rašiau, yra susitvėrusi draugija vaikų pirkimui ir pardavimui. Toralberge-gi "švabų vaikai" tai geriausias apsimokęs tavoras, ir juos vietinė mokyklų administracija paliuosuoja (nuo 15 Balandžio lig pusei Lapkričio) iš mokyklos, kad tėvai savo vaikus (10 metų) galėtų liuosai parduoti vasaros darbams į svetimus kraštus. Net vyriausybė padeda pardavinėti mažus vaikus!

Vaikų pardavimu užsiima taipogi ir vadinamosios laboringosios įstaigos. Taip, Šveicarijoje draugija, vardu "Neturtingųjų pamestųjų vaikų prieglauda", parduoda savo prieglaudos vaikus aplinkiniams valstiečiams. Bet kaip praneša laikraštis "Neue Zeit", tai tas pats atsitinka ir Vokietijoje.

Vaikų padėjimas, kurie dar pakliuva aplinkiniams valstiečiams, dar netai sunkus. Valstiečių šeimynoje dar daug liekanų patriarchų gadyne, ir valstietis su svetimais vaikais tankiai apsieina, kaip nuosavais. Blogiausiems vaikams, kurie lieka parduoti toli nuo tėvų tarp visai svetimų žmonių ir kraštų, o dar blogiausiems, kurios, nupirkę, agentas vadijūja iš kaimo į kaimą, iš dvaro į dvarą, kad pirtų kiti. Agentai į vaikus žiūri kaip į gyvulius, kuriuos parduavę gali gerai pelnyti.

AMERIKOS ŽINIOS.

Nelaimė su aeroplanu.

WASHINGTON, D. C. Visa amerikonių viltis Wright'o aeroplanu peritejo savaitėje išnyko kaip muilo burbulas, kadangi išradėjas ir jo draugas su aeroplanu iš oro krito žemyn ir viskas žuvo. Apart sulaužytos mašinos, Wright mirtinai susižeidė, o jo draugas, poručinkas Thomas E. Selfridge, ant vietos užsimušė.

Tiek laiko Wright su savo aeroplanu skraidė ir viskas buvo, rodos, laiminga, viskas gera, amerikoni su tos mašinos bandymais buvo išdidžiais, bet antgalo jam andai oran ant 75 pėdų aukščio iškilus aeroplano vienas varomasis sparnas nulužo, mašina parsivertė ant šono ir nukrito ant žemės kaip koks akmuo.

Tai tau išradimai ir skraidžiojimai. Da šimtai, tukstantai mokslininkų nusiėkus sau sprandus, kol galės su mašinomis laisvai skrajoti.

Edisono pranasavimai.

SALT LAKE CITY, UTAH. Laikiniai čia gyvenantis garšis išradėjas Thomas A. Edison tvirtina, kad už penkių metų mašinos skraidžiojimui oru busiųjų taip išbulbuliotos, kad per savaitę laiko žmogus galėsių aplėkti visą pasaulį. Šio laiko orlaiviai ir aeroplanai, Edisono nuomone, esą visi nepraktiški. Reikia kadangi sumanyti tokis tvirtas motoras, kuris varys mašiną, kur tik bus norėta. Edison taigi ir dirbdina tokį motorą, kuris galutinai ir išrys tų sunkų skraidžiojimo oru klausimą. Pagal Edisono apskaitymus, tokiai motoras galėtų kilti mašiną 200 angliškių mylių į valandą, o nukeliamas į šiaurinį žemgalį — busiųjų tik vie ni juokai. Na, gyvi busime, persitikrėsimė.

Barbarystė.

NEW YORK. Manchesterio ir Manhattan'o koronierius, dr. George Shradys, tvirtina, kad pasmerktųjų miriop elektrika užmušinėjimas esanti didžiausia barbarystė, kadangi elektrika žmogaus neužmušau-ti, tiktai tą padaranti daktarai jį piauystydami. Jisai sako, kad su elektrika žmogui atimami tik jausmai, bet žmogus esą gyvas, kuomet jį daktarai pripažįstą už negyvą. Tikruoju budeliu yra tiktai chirurgas, kuris nuduotą lavoną piausto. Tiems išvedžiojimams kiti daktarai mažai tiki.

Jau kad žmogus būtų ir negyvas, tai vistiek yra aukščiausio laipsnio barbarystė atimti žmogui, kaip kokiam bepročiui gyvuliui, gyvybę? Kuo met mirtis visai bus panaikinta, tai svarbiausias šito šimtmečio klausimas.

Girių gaisrai.

DULUTH, MINN. Baisūs girių gaisrai vis labiau platinasi su visu savo smarkumu valstybėse Milnesota, Michigan, Wisconsin ir dalimis Kanados pusėje. Milijonai pėdų puikaus medžio sudegė. Deku farmeriams, ugniai kelias atkirstas palei Grand Marais, Chicago Bay, Big Bay, Pigeon River ir kitur. Ugnis slenka šimto mylių platumu ir viską ant savo kelio naikina. Vien tik smarkus lietus galėtų tuos girių gaisrus sulaikyti.

Arti So. Bend, Ind. Andai degė didis plotas išbujojusios ir sudžiuvusios žolės. Dumai girių gaisro ir žolės per kelias dienas buvo apsiutę viršūminėta miestelij, taip kad žmonėms nebuvo galima laisvai kvėpuoti.

Kriminalistus paliuosuos.

ROCK ISLAND, ILL. Kadangi šito miesto išdas yra tuščias ir nėra kuom apmokėti prisai kintustėisėjus, pertat miesto vyriausybė bus priversta paliuosuoti iš kalėjimo daugybę kriminalistų, kurie negali sulaukti sau bily. Tenai gyvena ja įstatymai, kad kožnas kalinys, kuris per keturis mėnesius n'ėsti teisiamas, tuojau tur but paliuosotas. Taigi dėl pinigų stokos, bus paleista daug visokių piktadarių.

Laimingas darbininkas.

PADUAH, KY. Paviete Graves vienas darbininkas Charles E. Wells savo darželyj netikėtai atkasė varinį katiluką, kuriame atrado 5.300 dol. aukse ir 300 dol. sidabre. Ant monetų metai rodomi 1804 ir 1860. Laimingasis darbininkas tas visas monetas pardavė už 9.200 dol. pasilikdamas sau atminčiai tik 100 dol. sidabrinų. Sakoma, tie pinigai buvo pakasti laike naminio karo.

Renka laisvanorius.

NEW YORK. Rengiamam karui Holandijos su Vnezuela, Holandijos agentai dabar keliauja per Jungtinių Valstybių miestus ir kalbina į savo armiją laisvanorius, kurie paskui turės grumties, vargti dėlei svetimo labo. Holandija nori sudaryti svetimtaučių le gijoną ir paskui jį pasiųsti pirmou ugnin prieš prezidentą Castro.

Luokio sukandziota.

FORT PLAIN, N. Y. Su keliančiu burku šitan miestam drauge buvo atkeliavusi ir žvėrių nuramdytoja, mergina Beatrice Wood. Kuomet ji laike perstatymo įėjo kiltėn pas šešius luokius, didžiausias ant jos metėsi ir jai sukandžiojo veidą ir rankas. Butų gal jai visai sudraskęs bet kiti tarnai susėjo šiaip taip apginti. Kelios moters cyrke apalpo.

Fortifikacijų sudrutinimas.

NEW YORK. Speciališkoji kariškoji komisija, peržiūrianti fortifikacijų stovį, pataria pagerinti ir sudrutinti fortą Wadsworth šalep New Yorko, nes fortas dabartiniamė padė jime negalys prieš priešininkų užpuolimą atsispirti. Taippat ir forto garnizonas turėtų but padidintas.

Sumišimų vaisiai.

SPRINGFIELD, ILL. Andai teisman inėsta kelios dešimt bily priešai Springfield miestą, kuris turi atsakyti už materijališkų nuostolių per pastaruosius veislių judėjimus. Tų bily paduota ant sumos 121.856 dol. apart to pavietas apskustas už užymą šešių asmenų ant 35.000 dol. Už milijono užlaikymą valstybė tur užmokėti 83.100 dol. Bily prieš kareivių brutaliskumą inėsta ant 25.000 dol. Tai tau ir nigerių su baltaisiais kova! O vis už viską reikės valstybės piliečiams užmokėti.

Numirė drauge.

NEW YORK. Išgirdęs nuo gydytojų, kad jo žmona 67 metų Viktorija Forsch negali but nuo užkrečiamos ligos išgydoma, tatai vyras su ja susitarė atimti gyvastis drauge. Taigi naktį atsuko gazą ir abudu rasta negyvu. Prieš du metu jiedu apvaikščiojo aukso vestuves. Jiedu turėjo san krovėlę su saldumynais ir mokyklų reikalingais daiktais. Prieš mirsiant tą visą savo nuosavybę išdalinę vaikams.

Prašo lietaus.

PORT WILLIAMS, ONT. Andai nedėdienį visokių tikybų kunigai, pastoriai ir rabinai atlaikė dievmaldystes, prašy-

dami lietaus nusiuntimo pas Dievą. Tenai apylinkėse dega jauni miškai ir kol lietaus nebus ugnis juos visai išnaikys, kadangi žemė visur įkaitus.

Roosevelt už Taftą.

NEW YORK. Prezidentas Roosevelt andai parašė laiška įžymiam piliečiui ir politikui m. Helena, Mont., Konradui Kohrs, patardamas savo pėdiniu palikti respublikonų kandidatą Williamą Taft, nes, girdi, tik Taft galės dorai politiką palaikyti ir buti geru prezidentu.

Patrakusi voveris.

SPRINGFIELD, ILL. Andai patrakusi voveriutė bėgdama miesto gatvėmis sukandžiojo daugybę žmonių, bet antgalo policijantas nušovė Sukandžio-tus nugabenta Pausterio įstajon į Chicago. Nekoksai 40 metų Fred Paterson, bijodamasis susirgti, nusiūnėdijo.

Darbas ir pramonė.

Youngstown, O. Sheet & Tube Co. kompanija pradėjusi darbą vrie penkių kakalių. Priimta daug darbininkų.

Guthrie, Okl. Kalnakasių straiakas atsauktas. Nesutikimai bus sutaukinti arbitracijos teismu.

Morgantown, W. Va. Čia šitomis dienomis pradėta viso-se verpinyčiose darbas.

Coatesville, Pa. Cigarų dirbtuvėse prasidėjo darbai ir tuojau ant darbo pareikalauta 500 mergaičių.

New York. Rengiamas tramvajų darbininkų straiakas New Yorke, New Haven, Hartford ir kituose miesteliuose.

New York. Manhattane straikuoja 6.000 siuvedų ir straiakas plėtojasi. Laukiama, kad darbdaviai nusileisis.

Guéen City, Pa. Visose garbarnėse prasidėjo darbai.

Chester, Pa. Tramvajų darbininkai straiak pralose ir dabar po kelis grįšta ant darbo.

Uniontown, Pa. Tukstantai darbininkų gavo darbą naujose stiklo dirbtuvėse.

Butte, Mont. Anglekasyklų savininkai savo kasyklose visai pertraukė darbą, norėdami darbininkams sumažinti mokesčius. 7.000 darbininkų neteko darbo.

East St. Louis, Mo. "Republic Iron & Steel Co". varstotuose 15 d. šito mėnesio prasidėjo darbai ir priimta 900 darbininkų. Veliau kompanija priims da tukstantų darbininkų.

Peoria, Ill. Straikuoja brovarų darbininkai, reikalaudami mokesčius padidinti.

Redakcijos atsakymai.

S. Parapijonis, New Phia, Pa. Tamstos "korespondencija" norintis verta butų apmokėjimo, bet aną ir veltui patalpiant, jaigu padėtumet apačioje savo tikrą pavardę.

S. J. Piemuo. "Skerdžiu" atsakymas netilps. Tamsta savo pavardėmis per daug pirkliauji. Pirmiaj pasirašydavai vienai, o dabar kitaip, taigi matome čia nuomonų netvirtumą.

Budapešte buvo katalikų susivaiavimas, o paskui procesija. Per procesiją socialistai sukėlė sumišimus, užpuldinėdami ant einančių katalikų. Policija įsimačius daug žmonių sužeidė ir į 800 raudonųjų areštavo. Ko daugiau galima sulaukti nuo socialistų?

Rokiškio "lenkų" kalba.

Dar nematęs Rokiškio, jau daug buvau girdėjęs ir skaitęs apie Rokiškio miestelio nutautimą. Dabar, čionai gyvenant, ne kartą tenka girdžiai nusiųokti iš Rokiškio "lenkų" žargono (kalbų mišinio): "woda przystygłam" — vandens pristigau, "z chlopcom posztukowalam" — z miensem jazdziemy, "tu czlowieka jedziona — čia žmogaus važuota, ir t. t. Prisiėjus gi susidurti su jų poteriais ir katekizmu, jau pasidaro liudna. Seniau, kada prieš katalikų tikėjimą niekas nekurstė, gana buvo vadinamiesiems "šiaudų katalikams" lietuviškų ar lenkiškų poterių parodijos: gana buvo "vadinities" katalikai. Dabar gi, norint, kad katalikai butų tikrai verti to vardo ir jo nesigėdėtų, kad žodis "pirmėivis" nebutų taip kvailai suprantamas, reikia gero, tvirto mokslo. Tokio mokslo blogai suprantama kalba neįdėsi. Rokiškio "lenkai", t. y. tie lietuviai, kurie, vos tik pramokę išarti, "diendobra", jau griebiasi kaip jie patys sakosi, "poniškių poterių", — lenkų kalbą labai blogai tesupranta. Del to ir šiaudų katalikų daugiausia tos rūšies žmonių. Jie tai dažniausiai ateina bažnyčion pusėje sumos, neklauso pamokslų, vėlykėnę išpažintį atlieka po Vėlykų arba net po Sekminių. Mat, taip daryti "do pańskiego tonu należy". Paklausus, kodėl nenori pamokslų klausyti, drąsiai atkerta: "Logci polska kazania byla? A ewangelija polska slukalam"... Klausimas, ar gi jie galėtų "polska kazania" klausyti? Aišku, kad ne. Štai, kaip Rokiškio lenkai moka lenkiškai. 16 metų mergaitė atsakinėja religijos lekciją šitaip: "Święta Jan opraWiłsian pustynia i żył tam pod postacia bydłecia skóra wielbłdzia czlowieka"... ir t.t. 15 metų berniukas, paklaustas, ką reiskia: "Godów małżeńskich w czasach zakazanych ne bėdziesz sprawował", taip aiškino: "Godów bėdzie roki", o žodis "roki" reiskias "iz miesiaców"; "małżeńskich — zamaną wychodzi". Daugiau nebemokėjo paaiškinti. Tas pats vaikas vienatiniu katekizmo: "zhytność ufość", aiškino: zhytność — nied-brze robić". Man gi paabejojus patvirtino pavyzdžiais: "ko mama niesluka, zbytki robi, ten zhytność robi. Ufość bėdzie — modlić się do Boga: kto żaluja za grzechy, mocono postanawia, ten ufość robi"... O po ilgų išvedžiojimų išėjo, kad "ufość" busiantis tada, kada žmogus pasakys: "uf, jak ja ciebie kocham". Man iš to aišku, kad tokio lenkų kalbos mokėjimo neužtenka lenkiškiems pamokslams ir katekizmui klausyti. Bet kur toks išmintingas žmogus, kurs tamsuosius įtikintų?

O gal įdomu žinoti, kas tie "lenkai"? O gi: Balaišiai, Žėiziai, Butkai, Karveliai, Baltašiai, Kviluniai, Makutėnai, Nėnėiskiai, ir kiti tokie. Ačiu Dievui, jau kaip kurie pradėda truputį susiprasti, kaip antai, Baltusių vaikai, kurie, tiesą pasakius, ir lenkiškai geriau už kitus moka. Ir metas jau butų neišsžadėti gerai išsimokyti tikėjimo tiesų dėl "poniškosios kalbos".

Kalbų mokėti kuodaugiau sia — gera yra. Bet Dievas garbinti reikia rūpintis sava, kuo suprantamiausia kalba. Netiesa, ką kiti lenkai sako, jog kunigai, traukdami lietuvius nuo lenkiškų poterių, nori žmones tamsybeje sulaikyti. Matome, jog adverniškai esama.

Kun. Dz. G.

"Kataliko" Skaitytojams

Garbingieji "Kataliko" Skaitytojai su šiuo kviečiamu atnaujinti už antrą šių metų pusmetį prėnumeratas. Kadangi pagal naujas Jungtinių Amerikos Valstybių teises laikraščiu išleistuvėms draudžiama laikraščius bile vienam ant kredito siuntinėti, todėl, gerbiamieji "Kataliko" skaitytojai, teikėsi tuojau savo užtrauktas mokestis tuojau mums prisiųsti, idant mes nebutumėm priversti laikraštį sulaikyti. Taipgi meldžiama "Kataliką" ir ant toliau parsiųzdinti, nes, kaip jau žinoma, "Katalikas" yra didžiausias lietuviškas laikraštis ir jame koža savaitė telpa labai daug iš viso pasaulio žinių ir kasdieniniams mūsų brolių lietuvių apsiėjimams pamokini...

"Katalikas" Iešuoja: Amerike, Kanade ir Meksike metams \$2.00 pusei metų \$1.00 Europoje, Lietuvoje ir kituose kraštuose metams \$2.50 pusei metų \$1.50

"Kataliko" dovanos: Kas užmoka už "Kataliką" prėnumeratą čieliams metams, gauna dovanų mūsų spaudos knygų vertės nemažiau 50 centų, o ant Naujųjų Metų gražų sieninį lietuvišką kalendorių su katalikiškais ir tautiškais šventėmis. Visas skiriamas dovanas pilnai užsi-mokėjusiems skaitytojams siunčiama savo lėšomis.

Adreso permaina. Kas persikelia kiton vieton, tegul mums praneša savo adresą, paduodant sykiu seną ir naują adresą. Adreso permaina nieko nekaštuoja. Kas negauna reguliariškai laikraščio, taipgi tegul mums duoda žinią, o mes pasistengsime visokią klaidą pataisyti, nes mes norime savo skaitytojus užgandinti.

Kaip siųsti pinigus. Geriausia pinigų už laikraštį ir už kitokius daiktus siųsti krasos "Money Order"ais, arba registruotame laiške, visuomet sekančiu antrašu: John M. Tananevics, 3244 So. Morgan St., Chicago, Ill. Mažesnes pinigų sumas galima siųsti krasos ženkleliais, tik narkia ženkliu prie laiško priklijuoti. Išpirkus "Money Order"į, galima be jokio pavojaus siųsti paprastame laiške. Kas siunčia smulkius sidabrinus pinigus, tegul juos apvynioja popera, nes neapvynioti gali perplėsti kopertą ir išpulti. Daugumas siunčia pinigų paprastame laiške, bet toksai siuntimas yra pavojingas, nes laiškas eidamas per rankas kartais gali pražūti arba užsimesti. Taigi siunčiant grynus pinigus visada reikia laišką registruoti. Registravimas kaštuoja tik 10 centų, bet užtat siunčiamieji pinigai negali pražūti.

Didis "Kataliko" naujai išleistas kataligos pareikalavus duodamas veltui. Kataligė galima atrasti viską, kas ko sau reikalauja. Kataligos ant pareikalavimų siunčiamas ir į kitus miestus veltui.

"Kataliko" didžioji spauduvėj atliekami visokie spaudos darbai, nuo didžiausių iki mažiausių. Spaudinamos knygos, konstitucijos, plekantai ir tt. Rašant laiškus ir siunčiant pinigų visada ant laiško padėkite antrašą: JOHN M. TANANEVICZ, 3244 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Savaitinis Kalendorius

Rugsėjis 1908 24 k. P. Marijos nevalnyk. 25 p. Kleopo mok. Christ. 26 s. Juozapo kank. 27 N. Kosmo ir Damijono. 28 p. Vincslavo kank. 29 u. Mykolo arkaniolo. 30 s. Jeronimo dakt. bažn.

REDAKCIJOS PATEMUMAI.

Susivien. L.R.K.A. "bosas" nei nemano išpildyti sąnarių reikalavimų. Iš tų protestų ir kuopų reikalavimų sau nieko nedaro. Metas Susivienijimo sąnariams išteisybės imties patiemis valdyti katalikų organizaciją. Metas sušaukti seimą ir liauties su tais tuščiais besiginčijimais, nes organizacija gali visai susilpnėti.

Gavome žinią, kad mūsų tautietis dailininkas Antanas Žmuidzinavičius dabar gyvena Amsterdame, N. Y. Ateinantį Spalių m. ketinas apsilankyti pas savo gimines Chicagos mieste. Taippat girdima, kad Chicagos viena tautiškų draugijų savo metiniam apvaikščiojime jo užprašo su prakalbomis.

Tėvynės Myl. Dr-stė atgijus pradeda sparčiai augti. Pagal "V. L." (No. 37) Dr-stė jau išnaujo turinti 18 kuopų su 264 sąnariais. Svarbiausiu dabar T. M. Dr-stės uždaviniu — tai Dr. Vinco Kudirkos raštai, kuriuos p. Gabrys rengia spaudai. Kadangi raštų išleidimas atsisiešs ne mažiau poros tukst. dol., o Dr-stė tiek turto trumpu laiku negali surinkti — tatau kviečiama visa lietuvių visuomenė prie to dalyko su savo centais prisidėti.

"The Collins N. Y. Med. Institute" direktorius per "Žv." apskelbęs, kad jau jis savo "Vadovu" į Lietuvą nesiučintinės... tik paliks tuos "Vadovus" Amerikos ir kitų šalių lietuviams... Visa Lietuva sielvartuose skęsta... po tokiam nusprendimui, mat netekusi pagalbos.

Baltimorėje, Md., kaip rašo "Kova", rengiamos "milžiniškos" prakalbos. Tomis prakalbomis busi atkeršyta studentui A. Galinaičiui, socializmo "kritikieriui"... Į prakalbas busi pakviesta Rutkus, ar Baogičius. Negardu jiems, kad juos kritikuoja.

Kauno vyskupijos valdytojas, vyskupas Cirtautas, per šv. Kazimiero dr. susirinkimą Kaune pakelęs klausimą, kad perdirbti pagal lietuvių kalbos įstatymus Suplikacijų tekstą. Vyskupui patariant tam tikslui išrinkta komisija iš keturių kunigų. Komisija atlikus darbą su giesmėmis, apsiimsianti da išleisti poterių knygelę ir maldaknygę. Ir butų labai gera, kad visokie maldos ir giesmės polonizmai gautų galą. Dėku vyskupui už tokį užmanymą.

Lietuvoje vis tankiau žemėje atrandama senovės liekanos. Štai pastaraisiais laikais Dimaičių dvare, netoli Telšiu, rasta nedegintųjų kunų kapinės, kuriose su kaulais iškasama ir iš bronzos padarytų daiktų, labai ypatingą kaktaraisių ir sagų, kokių dar lig. šiol niekur Lietuvoje nebuvo

rasta. Lietuva praitimi turtinga.

Kinijos cėsorius savo valdiniam andai pažadėjęs konstituciją po devynerių metų. Toji žinia mums išrodo per daug ankstyva, nes devyneri metai, tai šmotas laiko ir per tą laiką gali Kinijoje įvykti labai daug permainų su "pažadeta" konstitucija.

New Yorke įsikurusi jaunų mergaičių draugija, kurios sąnaris privalo apsivesti tik su tokiu vyru, katras kožną dieną rymteičiais barzdą skustų. Be abejonės tą draugiją įkurė barzdskučio dukrelė...

"Garsus" Rusijos vadas kare su japonais Mandžirijoje, generolas Kuropatkin, jau apskelbęs savo to karo "atminimus" užsieny, nes valdžia Rusijoje neleidus jam spaudinti. Kuropatkinio veikalą galima pavadinoti "Nuo japonų bėgimas", tai tada būtų teisingiau.

Amerikoje taip vadinamieji lenkų "nezaležni" kunigai su savo parapijonais pereina Rymal katalikų tikybon. Trumpame laike atsiskė nuo "nezaležnimo" kunigai: Kovalskis, Kolaševskis, Sierzputas, kis ir pora kitų. Su jais drauge ir jų buvusieji parapijonai glaudžiasi prie katalikų Bažnyčios. Įdomus apsiereiskimas!

Cenzus 1910 m.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse kas dešimtieji metai daroma gyventojų sąskaita arba cenzus. Valdžia tam tikslui išleidžia šimtus tūkstančių dolerių, bet užtai pasakui žino, kiek savo respublikoje turi milijonų gyventojų, kiek kokių tautų ir tikėjimo, taipgi paskui pamato, kaip kuri tauta žymiau plėtojasi arba nyksta.

Priegtam patiria apie miestų augimus, apie prekybas ir pramonės plėtojimos, apie mokslų pirmynėigį ir daug kitų daiktų, priklausančių krašto gerybei ir galingumui. Sekantis visuotinis gyventojų suskaitymas atsisub 1910 metuose. Prasišės Balandy ir tesis kelis mėnesius. Tai bus pirmasis generališkas cenzus, vedamas nuolatinu būdu, su atsakančia tam tikslui direkoja.

Seniau buvo cenzus nenuolatinis, ty, nevedamas atskančio biuro, bet tik tai valdžiai liepus, kožname mieste buvo nusandomi taip vadinami enumeratoriai ir tie surašydavo gyventojus. Toksai cenzus, žinomas dalykas, negalėjo buti tikras, kadangi enumeratoriai savo užduoties kaip reikiant neatlikdavo. Taigi gyventojų suskaityme buvo daugybė visokios rūšies klaidų, kurias taigi dabar valdžia stengsis pašalinti. Generališkas cenzus biuras lieps tatau savo valdininkams suorganizuoti visą enumeratorių štabą, išsiuntinėti po visus kraštus ir tie turės viską sąžiniškai atlikti, nes juos dabo biuro valdininkai, neleis jiems bile ką nors ir ten koku nepagirtinu budu susukti, arba suskaitas vienos tautos sumaišyti su kitos tautos žmonėmis.

Cenzo biuro generališkas direktorius, p. North, apskaito, kad tasai generališkas cenzus viespatybei atsisiegs ne mažiau kaip 14 milijonų dolerių. Tą sumą turės užgirti ateinantis Jungtinių Valstybių Kongresas savo reguliariškame posėdyje.

Cenzus bus padarytas netik Jungtinėse Amerikos Valstybėse, bet taippat ant salų Havai, Porto Rico, Philipinų, o taipgi Panamos perkaso juostoje, kur gyvena ir dirba Jungt. Valstybių gyventojai. Per kelis mėnesius dirbsia į 60.000 enumeratorių. Enumeratoriai turės išlaikyti tam tikrus egzaminus, nes bile kas nebus priimtas. Taigi gyventojų surašą atliks vyrai inteligentai, suprantantieji tuos dalykus.

Norint lig pačiam cenzusui yra laiko da pakaktinai, tai vienok butų geras dalykas, kad lietuvių laikraščiai tą dalyką tankiau savo skaitytojams paminėtų ir pamokintų, kaip jie turėtų paduoti savo pavarde ir paėjimą klausantiems enumeratoriams.

Dvasiško vadovo "pranešimas".

"Žvaigždės" 38 numeryje skaitome ilgoką Susivienijimo L. R. K. A. dvasiško vadovo, kun. Miluko, sąnariams pranešimą. Tai paprastas daiktas parašyti tokį pranešimą ir sielvartaujantių sąnariams suraminti. Ir vis juos raminama tuo paprastu, senovišku budu. Kun. A. Milukas kaip priešastį tų vaidų Susivienijime paduoda Chicagos delegatų sumišimą prieš dabartinę tvarką, o ypatingai prieš Susivienijimo prezidento ir jo paties sauališkumą. Girdi, žmogaus negali pertikrinti ir viskas. Girdi, rašęs pirmiau ir prezidentas, ir sekretorius, kad Susivienijimo stovis esąs kogeriausias, bet Susivienijimo sąnariai tiems rašiniams netiki ir tu žmogus nors gyvas žemėn lyek!

Kas gi čia, brangiausias Dieve, tikės. Kun. Milukas rašo, kad Susivienijimas per šešerius metus sutaupeš net ligi 20.000 dol. Ir viskas per tą laiką dailiai apmokėta, su posmertinėmis nenuskriausta nei vieno sąnario. O mes sakome, kad Susivienijimas ligi šiam laikui butų jau turėjęs į 30.000 dol. ir taippat butų nenuskriaustas nei vienas sąnarys, jaigu jisai nebutų buvęs kun. Miluko rankose. Palauksime atsakymo aut atviro laiško, kam tie tukstantai išišdo imama ir kam jie suvartojama. O juk tukstantai dol. daugiau paimti išišdo — tai didi Susivienijimui skriauda.

Susivienijimo reikalams kožnas sąnarys kasmetai moka 50 centų, bet už organą kasmetai tų pusdolerių paimama beveik dusek tiek. Tai kame gi čia kun. Miluko puikus šeimininkavimas!

Kun. Milukas visus Chicagos delegatus išvardina tvarkos ardytojais! Męs gi aiškiai galime darodyti, kad tie Chicagos delegatai yra tvarkadarai, bet tik kun. Milukas su savo pora pagalbininkų laužo žmonių tvarkos teises. Kun. A. Milukas sauališkaai sušpendavo Chicagos delegatus, ant seimo elgėsi sauališkaai, taip ir dabar jo daroma tas pat su organu. Jo asmens apginimui organo skiltys visada atviros, bet sąnarių protestams organe nėra vietos. Ar tai gi reikia da didesnio tvarkos ardytojo kaip kun. Milukas? Taip pasielgdamas juk jisai gimdo lietuvių katalikų didį neuzsitikejimą! Ir kaip čia dabar Susivienijimas gali tarpiti, jaigu sąnariams viešai burna uždaroma, neuduodama jiems balso, juos tiesiog skriaudžiama! Kam tasai organas reikalingas, jaigu sąnariai jame negalėtų savo nuomonę dėl Susivienijimo labo išreikšti. Juk nei seimai, nei kuopos nenutarė, kad dabartinis organas neštų pelną tik kun. Milukui ir jam vienam tarnautų. Tai butų didis absurdas! Bet ant nelaimės taip ir yra. Organas priklausau kun. Milukui ir jo ypatiskiems dalykams tarnauja. O jūs, sąnariai, tik pinigų duokite to neva organo užlaikymui.

Nesmagų įspudį ant mūsų padarė tame kun. Miluko pranešime paminėjimas gerb. kun. Kraučūno. Kun. Milukas myli godoti ir pataikauti tik tiems kunigams, kurie užtyli arba bent paremia jo neprakilnus darbus. Bet jaigu kurie kunigai drįsta parodyti jo ydas, tatau tas esąs lietuvių katalikų priešas. Kun. Miluką galima palyginti tulo žmogaus vienam sunui, kuris nuskriaudė savo broį, o paskui paklaustas, kame jo bro-

lis, atsakė: ar aš paskui savo broį vaikščioju! Kun. Milukas pats suardė Susivienijime tvarką ir dabar ant nekaltų asmenų visus savo darbus suverčia, kitus kaltina. Juk nepadoru taip daryti, bet kun. Milukui vis vien.

Ne mūsų reikalas gerb. kun. Kraučūnų ginti arba teisinti. Kun. Kraučūnas pats gali tą atlikti be mūsų pagalbos, bet mūsų priderystė Susivienijimo sąnariams paaiškinti, kad gerb. kun. Kraučūno užsistojimas už nuskriaustus delegatus yra tiesiog darbas krikščioniškas ir šventas! Tai ne klasta, tai ne jokie ten žabangai, bet reikalavimai katalikams priderančių teisių!

Mūsų nuomone, tasai kun. Miluko "pranešimas", nors gana gudrus sumanymas, jame bus mažai naudingas, nes lietuvių katalikai tokius žmones pažęta iš jų darbų. Katriai lauksime ant atviro laiško atsakymo ir tų delegatų viešo atspendavimo, o tuotarpu pasakome tik tiek, jog kun. Milukas besimeilindamas į sąnarius, neteks jų meilės ir tuokart gal bus laimingesnis.

Kibirkstelės.

Einant paleistuvystės keliu nerasi jokių skydų su perserģėjimais.

Zalia Mėta.

ŠV. TĖVAS, PIJUS X.

Pereitoje Pėtnyčioje, Rugsėjo 18 dieną, popėžius Pijus X. apvaikščiojo Savo aukso jubilėjų, arba penkias dešimt metų savo kunigystės. To jubilejaus visur pasaulyje apvaikščiojimo dalyke popėžius patsai išreiskė Savo norus Rymo Jaunomenės Federacijos komitetui sekančiais žodžiais: "Jaigu tas palytėtų tik tai mano menką asmenį, tai velyčiaū tą apvaikščiojimą turėti visai ramų. Atsiduočiau tįlai ir ramumui sau vienas savo kopyltėlėje, idant tenai prieš Dievą išliesti savo sielos jausmus ir maldauti Jo atleidimo už daugybę nusizėgimų mano kunigystės gyvenime. Apvaikščiojimų vienok tikslas — pagerbti Kristaus Įpėdinį ir sudėti pagarbą Apaštališkam Sostui visu pasauliu. Taigi dėlto ant Rugsėjo 18-tos dienos darau tokį užmanymą: Neveliju sau gražiū, brangiū ir dideliū iškilmybiū. Darykite labdaringus darbus visuomenei, paremkite labdaringiasias įstaigas, kad jos labiau vystytusi; stadydinkite bažnyčias ir maldų namus ir juos užlaikykite; įkurkite jaunomenei mokyklas ir įstaigas dēlei nešimo pagalbos reikalaujantiems; pagelbėkite praplautinti labdaringus moterų darbus; pagelbėkite man šelpti bedinas bažnyčias. Tas viskas Bažnyčiai atneš daug naudos tuose persekiojimų ir kentėjimų laikuose. Nepameskite niekad os vilties. Kristus Viešpats pasakė: "Turėkite viltį, kadangi aš pasaulį pergalejau!" Mūsų tikrasis krykštavimas bus Rojuje."

Popežius Pijus X — Juozapas Sarto — gimė Birželio 2 dieną 1835 m. Riese miestelyje, Treviso vyskupijoje, Italijoje. Pirmą Komuniją priėmė Bal. 6 d. 1847 m. Seminariją baigė Padvoje ir 18 dieną Rugsėjo 1858 m. buvo įšventintas į kunigus. Į vyskupus konsekruotas Lapkr. 16 d. 1884 m., išrinktas į kardinolus Birželio 12 d. 1893 m. ir 15 d. to paties mėnesio ir metų paskirtas į Venecijos patrijarkus. Mirus a. a. popežiui Leonui XIII, kardinolai Vatikanan susirinkę išrinko patrijarką Sarto popežiumi, kuris priėmė vardą Pijus X. Tas atsitiko Rugpiučio 4 dieną 1903 metais.

Viso pasaulio katalikai siemet, pradėję nuo Naujųjų 1908 metų iki ateinančių 1909 m., per istisus metus apvaikščioja šv. Tėvo Pijaus X aukso jubilėjų. Ir kol Dievas teiksis Jį sveiku ir gyvu užlaikyti, visi pasaulio katalikai už Jį melsis ir bus Jam paklusnūs, ir aukos Jam savo širdį, prisirišimą ir materijališką aukas, idant tuo budu pagelbėti Jam valdyme šv. Petro laivu tarpe putojančių Laiko bangų ir kietų uolų.

lis, atsakė: ar aš paskui savo broį vaikščioju! Kun. Milukas pats suardė Susivienijime tvarką ir dabar ant nekaltų asmenų visus savo darbus suverčia, kitus kaltina. Juk nepadoru taip daryti, bet kun. Milukui vis vien.

Ne mūsų reikalas gerb. kun. Kraučūnų ginti arba teisinti. Kun. Kraučūnas pats gali tą atlikti be mūsų pagalbos, bet mūsų priderystė Susivienijimo sąnariams paaiškinti, kad gerb. kun. Kraučūno užsistojimas už nuskriaustus delegatus yra tiesiog darbas krikščioniškas ir šventas! Tai ne klasta, tai ne jokie ten žabangai, bet reikalavimai katalikams priderančių teisių!

Mūsų nuomone, tasai kun. Miluko "pranešimas", nors gana gudrus sumanymas, jame bus mažai naudingas, nes lietuvių katalikai tokius žmones pažęta iš jų darbų. Katriai lauksime ant atviro laiško atsakymo ir tų delegatų viešo atspendavimo, o tuotarpu pasakome tik tiek, jog kun. Milukas besimeilindamas į sąnarius, neteks jų meilės ir tuokart gal bus laimingesnis.

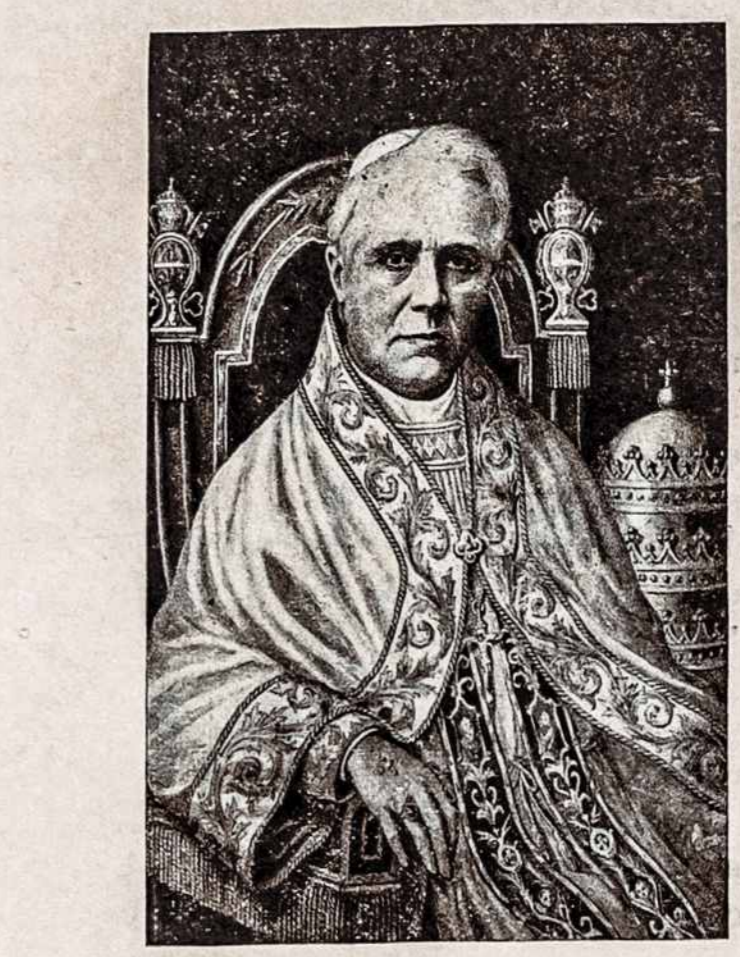
Praslyta Bryano paaiškinti visokias teises. Jis dabar dvyliką metų aiškina.

Kaip tai lengva paskolinti pinigų, jaigu iš jų nėra jokios naudos.

Kelinta diena Pietinėje Amerikoje politikierių nusiraminta, tarytum jie butų išmire.

Atsirado vienas mokslininkas, kuris sako, kad žmogus privalas per dieną septynis sykius valgyti. Tik klausimais, už ką valgyti taip tankiai.

Mėnesinis laikraštis "Medical Press" apreiškia, kad raudona nosis nėra girtuoklybės ženklas. Žinoma, juk tankiai sutinkami žmonės su raudonomis nosimis, bet blaičius.

ŠV. TĖVAS, PIJUS X.

Pereitoje Pėtnyčioje, Rugsėjo 18 dieną, popėžius Pijus X. apvaikščiojo Savo aukso jubilėjų, arba penkias dešimt metų savo kunigystės. To jubilejaus visur pasaulyje apvaikščiojimo dalyke popėžius patsai išreiskė Savo norus Rymo Jaunomenės Federacijos komitetui sekančiais žodžiais: "Jaigu tas palytėtų tik tai mano menką asmenį, tai velyčiaū tą apvaikščiojimą turėti visai ramų. Atsiduočiau tįlai ir ramumui sau vienas savo kopyltėlėje, idant tenai prieš Dievą išliesti savo sielos jausmus ir maldauti Jo atleidimo už daugybę nusizėgimų mano kunigystės gyvenime. Apvaikščiojimų vienok tikslas — pagerbti Kristaus Įpėdinį ir sudėti pagarbą Apaštališkam Sostui visu pasauliu. Taigi dėlto ant Rugsėjo 18-tos dienos darau tokį užmanymą: Neveliju sau gražiū, brangiū ir dideliū iškilmybiū. Darykite labdaringus darbus visuomenei, paremkite labdaringiasias įstaigas, kad jos labiau vystytusi; stadydinkite bažnyčias ir maldų namus ir juos užlaikykite; įkurkite jaunomenei mokyklas ir įstaigas dēlei nešimo pagalbos reikalaujantiems; pagelbėkite praplautinti labdaringus moterų darbus; pagelbėkite man šelpti bedinas bažnyčias. Tas viskas Bažnyčiai atneš daug naudos tuose persekiojimų ir kentėjimų laikuose. Nepameskite niekad os vilties. Kristus Viešpats pasakė: "Turėkite viltį, kadangi aš pasaulį pergalejau!" Mūsų tikrasis krykštavimas bus Rojuje."

Popežius Pijus X — Juozapas Sarto — gimė Birželio 2 dieną 1835 m. Riese miestelyje, Treviso vyskupijoje, Italijoje. Pirmą Komuniją priėmė Bal. 6 d. 1847 m. Seminariją baigė Padvoje ir 18 dieną Rugsėjo 1858 m. buvo įšventintas į kunigus. Į vyskupus konsekruotas Lapkr. 16 d. 1884 m., išrinktas į kardinolus Birželio 12 d. 1893 m. ir 15 d. to paties mėnesio ir metų paskirtas į Venecijos patrijarkus. Mirus a. a. popežiui Leonui XIII, kardinolai Vatikanan susirinkę išrinko patrijarką Sarto popežiumi, kuris priėmė vardą Pijus X. Tas atsitiko Rugpiučio 4 dieną 1903 metais.

Viso pasaulio katalikai siemet, pradėję nuo Naujųjų 1908 metų iki ateinančių 1909 m., per istisus metus apvaikščioja šv. Tėvo Pijaus X aukso jubilėjų. Ir kol Dievas teiksis Jį sveiku ir gyvu užlaikyti, visi pasaulio katalikai už Jį melsis ir bus Jam paklusnūs, ir aukos Jam savo širdį, prisirišimą ir materijališką aukas, idant tuo budu pagelbėti Jam valdyme šv. Petro laivu tarpe putojančių Laiko bangų ir kietų uolų.

lis, atsakė: ar aš paskui savo broį vaikščioju! Kun. Milukas pats suardė Susivienijime tvarką ir dabar ant nekaltų asmenų visus savo darbus suverčia, kitus kaltina. Juk nepadoru taip daryti, bet kun. Milukui vis vien.

Ne mūsų reikalas gerb. kun. Kraučūnų ginti arba teisinti. Kun. Kraučūnas pats gali tą atlikti be mūsų pagalbos, bet mūsų priderystė Susivienijimo sąnariams paaiškinti, kad gerb. kun. Kraučūno užsistojimas už nuskriaustus delegatus yra tiesiog darbas krikščioniškas ir šventas! Tai ne klasta, tai ne jokie ten žabangai, bet reikalavimai katalikams priderančių teisių!

Mūsų nuomone, tasai kun. Miluko "pranešimas", nors gana gudrus sumanymas, jame bus mažai naudingas, nes lietuvių katalikai tokius žmones pažęta iš jų darbų. Katriai lauksime ant atviro laiško atsakymo ir tų delegatų viešo atspendavimo, o tuotarpu pasakome tik tiek, jog kun. Milukas besimeilindamas į sąnarius, neteks jų meilės ir tuokart gal bus laimingesnis.

Praslyta Bryano paaiškinti visokias teises. Jis dabar dvyliką metų aiškina.

Kaip tai lengva paskolinti pinigų, jaigu iš jų nėra jokios naudos.

MUS

Antg — T žodžio mask tauta apsišv ar universit mas, klausit — 1 Mik kaip burok du stovėjo pernešimą turėjo ran perdestinėj kiek ir kat — ganėdintas k i (pusė r lius. Pasl skaitlius 1 — ke Glapire — mėtytuva krepšiuką — skaitliaus. — Vieni su Dėlko čia sieniniai Pa pasiuntin delno. — v e n n i pinigėlj : P. siundam kų, o jis siuntinia atsigrižd — vertės, 1 pagalios sėdiva v nors ner — vis antr tą vagor 1 lymas? — kiškai. žodj mē — randasi — apart t jokios — siva pa valgyn iš dali — ir pap — ir apie jo toli ir užsi — paper — arbat iš už bastu tai al dvi b su de — žino i Ne, a šiu ti — niek Pas: ki v

Musiškiai Užsienyje.

Įpukingas aprašymas kelionės į Paryžių ir atgal Mikalojaus ir Glapiros Ivanovų.

Isguldė Magnus Parvakielis.

TOMAS I.

(Tąsa).

Antgalo ir ją praleido. — Tai tauta! — suriko pirklys. — Nei vieno žodžio maskoliškai. O gyrei, kad vokiečiai mokytį, tauta apsišvietus! Visur kalba, kad kur nespiausi, visur ar universitetas, arba akademija! Kur tai čia apšvietimas, klausiuos: Kur? — Tfu! Kad jie visi pastiptų.

II

Mikalojus ir Glapira miegais surugę ir raudoni kaip burokai sėdėjo jau prusiškame vagonė. Prieš juo davo stovėjo vokiečiai, pasiuntinys ir laukė užmokėsio už pernešimą vagonan mašelių ir pagalvinių. Mikalojus turėjo rankoje žiupsnelį prusiškų sidabrinų pinigų, perdėstinėjo iš rankos į ranką ir mastė, nežinodamas, kiek ir katrą pinigą duoti už pernešimą.

— Veizėk, koks tai pinigai! — niurnėjo neužganėdintas. — Vieni išveizi kaip mūsų poltynnik (pusė rub.), o kiti dar didesni, panašūs į mūsų rublius. Paskui smulkesni pinigėliai... Ant vieno matyt skaitlius 10, ant kitų 50, o abudu vienokio didumo. — Duok jam vieną panašų poltynnikui — pasakė Glapira.

— Taigi tu laikais negardžių juokų. Kadgi taip mėtųva poltynnikus, greit išbaigtuva savo piniginių krepšiuoką.

— Na tai duok jam tris pinigėlius mažesniojo skaitliuok.

— Tame taigi ir kalba, kad negaliva jų atskirti. Vieni su 10, antri su 50, atmint, Jezau, kas Tave muša! Delko čia dešimt, o ten penkis dešimt? Vargas su užsieniniais pinigais.

Paėmė tad tris pinigėlius po 10 fenigų ir įspaudė pasiuntiniui. Tas pasikraipė ir paskirstė pinigėlius ant delno.

— Ar tai būtų mažai? Juk aš duodu tris grivennikus — užriko Mikalojus ir pridėjo dar vieną pinigėlį 10 feniginį.

Pasiuntinys nusispiovė, apsisuko ir nuejo nenusiimdamas kepurės.

— Tikras vokiškas snukis! Duodu 40 jų kapeikų, o jis ir išto neužganėdintas. Pas mus už 40 kap. pasiuntiniai lenkiasi net ligi žemės — kalbėjo Mikalojus atsigrįždamas į žoną.

— Iš kur tu žinai, ar jų kapeikos nėra mažesnės vertės, negu mūsų — pasakė ir tęsė toliau: — Ką ten pagalios su tuo galva laužyti. Garbė Dievui, kad jau sėdėva vagonė. Tiktai ar įsėdova į savo vagonus? Kad nors nenuvežtų mudviejų kur kitur vieton Berlyno.

— Šuo juos žino! Kiekvienas, ką tik pasitikau, vis antrino: Berlin, Berlin, Berlin! Visi rodė pirštais į tą vagoną.

Mikalojus iškišęs galvą per langą pašaukė: — Hei! Her Konduktor! Ar tai Berlynas?

— O ja, mein Herr, Berlin.

— Girdi? Palei maskolišką sieną ir tai jau vokiškai. Kadgi nors viena višta kvarktelėtų nors vieną žodį maskoliškai, vienas tik žydas abligatas.

— Tai kalbėsiva su žydais. Matyt, visur jau randasi žydai.

— Pasakyk-gi man, mano Glašyte, teisybę, ar apart taip vadinamų salės žodžių nepataikintum vesti jokios kitokios kalbos?

— Žinau nekuriuos žodžius kaslink valgių.

— O tai, garbė Dievui, bent tame atžvilgyje busiva pasitikimais. Bent nenumirsiva badu. Tu žodžius valgytų, aš-gi vardus visokių gėrymų. Ar taipgi nors iš dalies supratai ką tas vokiečiai klausė prie kratos?

— Klausėsi vienatiniu apie arbatą, apie taboką ir papirosus. T e t a b a k, p a p i r o s . . .

— Ir aš taipgi tą supratau. O ką dar?

— O daugiau nieko. Klausė tiktai apie arbatą ir apie papirosus, o aš tylėjau ir visa drebėjau — kalbėjo toliau žmona. — Manau sau, kaip jam ateis galvon ir užsimanys iščiupinėti mano rubus! . . .

— O kur-gi paslėpiai arbatą ir papirosus?

— Šlebeje. Du svaru arbatos ir penkius šimtus papirosų del tavęs.

— Ačiu tau širdingai. Dabar, galutinai turiva arbatos ir papirosų. Teodor Kirylov pasakojo sugrįžęs iš užsienio, kad jų papirosai, tai kaip būtų padaryti iš bastučių (kopustų) lapų, o arbatą — tikros žolės. Už tai alus čionai gardus, temdo protą. Aš tuotarpu beveik dvi bonki išmaukiau — puikumas! B u t e r b r o d y su dešra turbūt taipgi puikus. Šalis dešrų!

— Dešrų, nėra mažiausios abejonės, bet kas juos žino iš ko padarytos tos dešros. Gal iš kacių, ar šunų. Ne, aš jų dešrų nei į burną neimsiu. Tuotarpu pagriaušiu truputį bendelės, turiu surio ir džiovintos žuvies.

— Negalima, dušyte, nieko nevalgyti.

— Dešros? Nei už kokius pinigus. Ir abelnai nieko daugiau nevalgytų, kaip tik veršieną ir jautieną. Pas juos, sako, poliauka iš žuvies žvynų su skiautais kiušinių ir su silkių galvomis buna virinama.

— Ką tu kalbi?

— Nuo daug asmenų tai girdėjau. Net skaičiau

laikraščiuose. O mūsų nuomininkas, vokiečiai, statytojas, kuris gyvena tėvo namuose... Vokiečiai juk mokytas, o ką jis valgo vieton viralo? Sutrupina aluje pluteles duonos, prie to pridėda kiaušinio, suvirina ir tai viralas. Apsakė man apie tai jo virėja. Jie — kalbėjo — valgo, kaip kiaulės penemos, o man tai nelenda gerklėn. Aš — kalbėjo toliau — gyvenu virintais grudais kavos ir balta duona. Ir aš Vokietijoje nei mėginti nemėginsiu žuvis.

— Žuvis? O tai dėlko? Juk kaip žuvis, tai žuvis.

— Baugu, kad vieton žuvis nepadotų gyvatės. Jie valgo gyvates ir varles.

— Tai tiktai prancuzai.

— Taigi prancuzai ir vokiečiai. Vokiečiai dar piktesni. Pati mačiau, kaip vokiečiai mūsų statytojo nešė krepšelyj nuo rinkos ungrų.

— Betgi ungrų, ne gyvatė.

— Ungurys taipgi gyvatė, tiktai vandeninė. Ne, ne, nei žuvis, nei dešros, nei viralo neimsiu į burną, nei už kokius pinigus. B i v š t e k u s, kotletus ir bandas, o tai ir viskas. Pyragus valgytų, bet tiktai su bastučiais. Kiaušinius taipgi. Čia bent aiskiai matysiu, ką valgau.

— Pas juos ir kiaušiniai taipgi pabikuoti.

— Kągi tu vėl kalbi? Kaipgi tai gali kiaušinis būti pabikuotas?

— Ypatingai, iš alabastro skiautos, o viduryje visokios biuaurybės chemiškos. Aš neseniai skaičiau dar apie tokius padarymus.

— Tfu! Tfu! Gersiu kavą su bandomis.

— Ir kava buna netikra? Perdirba ją iš degintų žirnių, rugių ir eikorijos.

— Betgi tame visame nieko nėra šlykštaus.

— Sviesto visai neturi, tiktai margarina. Nuo jų tai atėjo ir pas mus. O pasiklausk jų, iš ko tas m a r g a r i n a padarytas?

— Perstok, perstok — mojo ranka žmona. — Nes tokiu budu nieko kepto nevalgysiu.

— Traukinys išlėto dundėjo.

— Vaziuoja per vokišką žemę. Įžengėva alaus ir dešrų viešpatystėn — nubaiigė Mikalojus.

III

Traukinys iš Eidkunų į Berlyną dumė kaip šuvis, palikdamas netik mažas stotis, bet net ir didesnes, o sustodamas vienatiniu vieną arba dvi minutes prie svarbesniųjų. Languose šmėkšliavo, kaip kaleidoskope muriniai sodžiai su vaisingais daržais, nupiautomis pievomis ir lankomis, nuvalyti, beveik kaip nupiauti rugiai, toliau giraitės, stipriai ištaisyti ir parinkti keliai, kečiai ir takai, kuriuos prabėgo traukinys pro patiltę. Ant vieno tokio kelio Mikalojus ir Glapira pamatė vežimuką, kuriame buvo pakinkyta du šuniu, ir garsiai suriko su pasistebejimu.

— Veizėk, Glaša, statinę veža šunes. Tai žingėdi tauta!

— Matau! Matau! Vargšai šuneliai! Turbut jiems sunku, nes net liežiuvius iškišė. O kokis vyras laiko sau rankas kišenėse ir ruko pypke. Regimai čionai nėra draugijų, prižiurančių gyvulėlius.

— Tikrai, nes-gi toksai draugijos narys, su ta pačia pypke, o geriaus pypkės cibuku jo mylistai pri-gulėnėu atlygintų už tokį prasimanymą. Su kokia teise smaugia nekaltus gyvulėlius? Tegul-gi kas dabar pasako, kad vokiečiai nėra pramoningas. Niekas neatėitų tokia mintis. Pas mus tokie pramanymai, tai tiktai cyrkuose, bet tiktai cyrkuose tą pramano, kaip pasilinksminimą del žmonių, o čion, veizėkite, šunes užkinkyti prie darbo, kaip darbiniai gyvuliai. Tiesą sako, kad vokiečiai buklus, kad tai jis išmisliu — beždžionę.

— O gal koksai juokdarys, arba akrobatas, ar valkata po kiemus sodžiaus su išmokytais šunimis besivaliojantis?

— Ne. Kad taip būtų, tai kokią-gi reikšmę turėtų ta statinė ir krepšys su bastučiais? Tai tiesiog iš vargo. Arklio neturi kuo paliuobti, taigi bukliai pakieša šunį ir naudojasi iš nelaimingų sutvėrimų... Šiaudus taipgi su jais veža. Dar tik stokuoja, kad užkinkytų katinus.

— Palukėk. Gal pamatysiva ir katinus užkinkytus.

Ir vėl mirgėjo dailūs kaimeliai su nameliais, stogai už stogelio, su mažiūčiais darželiais, tarp stogų aptvertais augančia tvora, panašia į agrestus lygiai nukarpytus, o tuose darželiuose moters su šiaudinėmis skrybelėmis, prikabintais kaspynais kasė lysės.

— Veizėk! Veizėk! su skrybelėmis ir dirba daržuose — stebėjosi Glapira. — Argi tai galėtų būti kaimo vokiškos bobos?

— Ištikro, kad bobos. Karolius pasakojo kad pas juos kaimo bobos net ant partapijono skambina, o vasara daro sau ledus — atsakė Mikalojus.

— Ledus? Ką vėl? Juk pas mus kalba, kad vokiečiai ir vokiečiai iš bado vaziuoja pas mus, į Maskoliją. Tai kaipgi galėtų daliesiti tokių prabangų?

— Daleisti galima, kad nuo ledų dar labiaus bel-džiasi po pilvą, negu nuo kitų stovų, kad jų kas pavalg-o... Ne, tai negalimas daiktas, kadangi iš bado... Koksai čia badas, jaigu kaimuose, o juk vaziuoja jau gražų šmotelį laiko, nematėva nei vienos sugriuvusios triobos... Net šiaudinių stogų niekur nėra. Tiesą kalbant, vokiečiai vaziuoja pas mus dėlto, kad turėtų lengvesnį darbą. Čionai jis kasa lysės daržė, o pas mus, kaip tik pasirodo, tuojaus jam pasitaiko vieta turtų valdininko... Čionai paprastas tvarslininkas, betkokis smuikininkas, ką valginyčiose griežia per kiauras dienas ir naktis už keletą kapeikų, pas mus taiso partapijonus ir

(Toliaus bus).

DOVANĖLĖ Lietuvos Artojams.

(Tąsa).

Lietuva — Lietuvėle!
Tu brangiausia motinėle!
Globki augalus ir žmones,
Šalink vargo nemalones! . . .

Troškimas.

Troškstu aš laisvės, troškstu aš laimės,
Troškstu naujosios gadynės —
Lai-gi prasmenga skausmai ir baimės
Iš mylimosios tėvynės. . .

Lai-gi saulele šildo varguoli,
Tedingia girios jo kuną;
Lai tur namelį ir šiltą guolį,
Lai nekankinamas buna. . .

Lai jį nesmaugia, lai jį nespaudžia,
Lai jam gyventi nekenkia;
Mokslą ir laisvę gauti teleidžia,
Lai ir jo ypatą lenkia! . . .

Troškstu aš laisvės brangiai tėvynei,
Lai sunkūs pačiai nukrinta;
Leiskit ateiti naujai gadynei,
Lai tamsios dienos nušvinta! . . .

Pavasaris

Aušta aušta, saulė teka,
Paukščiai čiulba, žmonės šneka
Apie lauko apdirbimą,
Vasarojaus įsėjimą. . .

Esą laikas paskubėti
Žemę arti, apakėti —
Laikas sunkų darbą tverti,
Laiks į dirvą seklas berti. . .

Galvą suka sau artojas,
Kad užaugtų vasarojaus;
Aria pievas, dobilienas,
Avižienas ir rugienas.

Nors daug darbo prie daržovės —
Prisilaiko dar senovės:
Sėja morkų, grūčkų, ropių,
Brokų, runkelių visokių.

Ir kopustų prisodina,
Lysių žemę sudrėkina —
Ir apkaupia apravėja,
Sako: augkit, nestovėj! . . .

Kad užaugtų vasarojaus,
Trokšta to labai artojas —
Tai nereiktų vargt, baduoti,
Viską valdžiai atiduoti. . .

Vėjai girioj švilpia, kaukia,
Vandens upėj ošia, plaukia;
O lietuviai kencia, vargsta,
Jiems nuo vargo akys marksta. . .

Ei, į darbą kam svajojam!
Mat, negelbsti ką vaitojam!
Matant kvietkų pražydimą
Meskim skurdą, nuliudimą. . .

Pamainys.

Kol ant svieto kas gyvena
Skausmų turi į valias;
Į bedugnę amžių gena
Savo amžiaus dieneles. . .

Bet praėjusi dienelė
Niekad niekaip nesugrįš,
O praleisto vargello —
Niekad niekas neatmįs.

Tai dėlto pakol gyvuoji
Reik draugystėn susidėt
Mat, negelbsti ką dejuoji,
Laikas dirbti beprađėt. . .

Dirbti gera del draugijos
Tur but kožno siekiny
Vien tik tas vargus žmonijos
Į linksmybė pamainys. . .

Į Draugus.

Labs rytas broliai ir sesutės!
Jus sveikiu visus, draugai!
Ant šios pavargusios žemutės —
Kur tik žiuri, tai vis vargai. . .

Jūs laukiat užtekaut saulutės,
Kuri apšviestų mūsų laukus;
Kur vargšų sudinos grincūtės
Kur jie augin savus vaikus. . .

Ten skamba jų balsai graudingi,
Buk jų liudna, vargi dalis —
Buk jie sutverti nelaimingi,
Buk ši praeikta jų šalis. . .

Nors vėjai švelniai tebklesdena,
O žemė dengias žalumu;
Nors paukščiai tarp žiedų plesdena,
Pasaulis puošias gražumu. . .

Nors sniokščia upių vingurynai,
Nors šlamsčia girios tamsuma,
Nors auga kvepianti žolynai,
Bet ši žmonių šalis liudna. . .

(T. B.)

Argi taip reikia. Parašė L. Tolstoi.

Tarp plačių laukų stovi apmurytas aukštomis sienomis špižiaus liejimo pabrika; jo kaminau niekuomet neperstoją rukę; aplink jį nutiesta siauras geležinkelis, pristatyta daug namų: tai darbininkams ir jų prižiūrėtojams. Šitame pabrake ir jo šachtose (urvai, kuriuose dirba darbininkai po žemėmis), yt skruzdės, dirba darbininkai, vieni 100 mas-tų po žemėmis, tamsuose, siauroose, dušiuose, dregnuose urvuose, kur kas minuta grąsina pavojus jų gyvybei; jie ten nuo ryto ligi vakaro arba nuo vakaro ligi ryto kasa rudą; kiti vėl tamsoje, susikup-rinę, veža tą rudą ar molį prie pabrinkos ir veža atgal tuščius vagonėlius ir vėl pripildo juos, ir taip dirba po keturiolika valandų per dieną istią savaitę.

Taip dirba šachtose. Pačia-me pabrake dirba vieni prie karštų pečių (krosnių), kiti prie tų pečiaus vietų, pro kurias bėga išdegusi ruda. Treti — mašinistai, kačergininkai, šaltkalviai, plytninkai, dailydės — dirba dirbtuvėse taip pat po 12 — 14 valandų per dieną istią savaitę.

Nedėdieniais visi šitie žmonės gauna užmokėsi, prausiasi, o kaikada ir nesiprausė, parsigeria smuklėse, kurių pilna aplink pabraką, ir panedėlyje anksti rytą vėl eina dirbti pabrakan.

Čia pat, prie pabrinko, nuvargintais, liesais arkliais aria sodiečiai svetimą žemę. Sodiečiai tie prisikėlė dar prieš auštant, jei nebuvo nujojė naktinė, ty, jei nenakvojo pabalyje, — vienintelė vieta, kur jie gali pasiganyti arklius, — prisikėlė jie dar prieš auštant, atjojo namo, pasikinkė arklius ir, pasiėmę duonos plūtą, nukeliavo svetimo lanko arti.

Kiti vėl sodiečiai čia pat, netoli pabrinko, sėdi ant plento, pasidarę sau užuvėją iš šiaudų, ir skaldo akmenis. Kojos šitų žmonių sudaužytos, rankos puslėtos, visas kunas purvinas, ir ne tik veidas, plaukai ir barzda, bet ir plaučiai jų prisigėrė kalkių dulkių.

Paėmė iš kruvos didelį nesuskaldytą akmenį, šie žmonės, įsidėję jį tarp vizomis apautų ir skarmalais apistų kojų, daužo tą akmenį sunkum plaktuku (kuju) tol, kol sutrupa akmuo į smulkias dalis, tas dalis vėl skaldo į dar smulkesnes dalis; ir vėl ima sveikus akmenis ir vėl išpra-džių. . . Ir taip dirba šitie žmonės nuo rytmetinės vasaros aušros ligi temstant — 15 — 16 valandų, išsėdames tik dvi valandi po pietų, ir du sykiu, per pusrytį ir vidurdienyje, pasistiprina duona su vandeniu.

Ir taip gyvena visi šitie žmonės ir šachtos, ir pabrake, ir artojai ir akmenų skaldytojai, nuo jaunystės ligi senatvės, ir taip pat sunkiai dirba jų žmonos ir motinos, kurios net apsirgsta nuo persidirbimo įvairiomis ligomis; ir taip pat gyvena jų tėvai ir vaikai, blogai maitinami, blogai rėdomi, bet prispirti dirbti istias dienas.

O štai pro pabraką, pro akmenų skaldytojus, pro artojus sodiečius, suvitikdama ir ap-lengdama apiplėsusius vyrus ir moteris su nešulėliais, valkiojančiuosius iš vietos į vietą ir besimaitinančius Kristaus vardu (ty, elgetaujančius), rieda, skambučiais žvangindama, karieta, užkinkyta ketvertu viena — spalvų bėrų arklių,

kurių prastesnysai daugiau yra vertas už visą turtą kiekvieno iš žiopsančių jį sodiečių.

Karietoje sėdi dvi panaitės, žibanciais skečiai, kaspinais ir skrybėlių plunksnomis, kurių kiekviena (plunksna) brangesnė yra už arklį, kurio sodietis aria žemę; priešakyje jų sėdi puikiai pasipuošęs, blizgančiais, sagučiais, apiceris; ant ožių sėdi riebus vežėjas šilko marškiniais apsvilkęs, sa mašasto bruslotu. Jie tik ką nesuvažinėjo maldininkų ir nuvertė į perkašą važiuosį tuščiomis sodeitį.

— Ar tu nematai to? — sako vežėjas, rodydamas nesus-pėjusiam greit išsisukti iš kelio sodeičiui, ir sodietis viena ranka tampo vadžias, o antra — persigandęs imasi kepurę nuo galvos.

Paskui karietą linksmai šnekučiuodami ir juokaudami vaziuoja dviračiais du ponaičiu ir viena panaitė.

Plento-gi pakraščiu joja du raitai: vyras ant angliškos veislės driganto ir moteriškė ant tokio pat arklio. Nekalbant jau apie arklių ir balnų brangumą, viena tiktai tos moteriškės skrybėlė tik yra verta, kiek akmenų skaldytojas per du mėnesiu gali uždirbti, o už botagėlį, kurio jį arklį pasiragina, tiek užmokėta, kiek darbininkas per savaitę gali uždirbti šachtose po žemėmis.

Netoli paskui tą kompaniją vaziuoja paprastame vežime pasipuošusi, su suktais plaukais, mergaitė ir storas, dailiai suukuotais pavaritais, vyras, kuris kažką šniūbdza mergaitei į ausį. Vežime matosi virdulis, rišulėliai su įvairiais valgymais ir krepšiai su gėrymais.

Tai — tarnai žmonių, vaziuojančių karietoje, dviračiais ir jojančiųjų. Ši diena jiems, tai nėra kokia nors išimtinia šventė, bet tiktai paprasčiausioji diena. Jie gyvena taip visą vasarą ir beveik kasdien vaziuoja pasivažinėti, o retkarčiais, kaip ir šiandien, — su arbatą, gėrymais ir saldumynais, delto, kad gerti ir valgyti ne vienoje ir toje pat, bet naujoje vietoje.

Šitie ponai — trys šeimos, gyvenančios vasaros metu sodeičiuje. Viena šeima dvarponio — 2 tukstančių dešimtinų žemės ploto valdovo, antroji valdininko, gaudančio 8 tukstančius rublių algos per metus, trečioji — pati turtingoji šeima — pabrinkanto vaikai.

Visi šitie žmonės nekiek nesistebi tam neturtui, kurį jie mato ir neatjaucia jo. Jiems rodosi, kad visa tai ir turi būti. Jiems visai kas kita rupi.

— Ne, taip negalima, — sako jodama ponai, žiurdama į bėgantį šunį, — aš negaliu žiūrėti į tai. Ir jį sulauko karieta. Visi kalbasi tarp savęs prancuziškai, juokauja ir sodyna šunį į karietą, ir vaziuoja tolyn, dulkindami į akis akmenų skaldytojams ir praeviams.

Ir karieta, ir raitieji, ir dviratininkai pravažiavo lyg kito pasaulio gaivalai; pabrinko-gi darbininkai, akmenų skaldytojai, sodiečiai-artojai tęsia toliau savo sunkų darbą, kuris pasibaigs drauge su jų gyven-tim.

„Gyvena-gi žmonės“, — mąsto jie, lydėdami akimis pravažiavusius. Ir dar sunkesnis išrodo jiems sunkus jų darbas.

Ar taip tur būti?

Ir Manilos mieste jau apsi-reiškusi cholera. Taipgi buvęs choleros atsitikimas vienas ir viena — spalvų bėrų arklių, ant garlaivio „Sheridan“.

Katalikiškos Naujienos.

Londonas. Rugsejo 13 d. Londone pasibaigė Eucharistijos Kongresas. Tą pačią dieną baigiant kongresą atsibuvo miesto gatvėmis iškilmingoji procesija. Buvo sumanyta išpradžių su procesija nešti Švenčiausią Sakramentą, bet tam užmanymui padarė kliūtis protestantai, tie amžini katalikystės priešai. Išpradžių protestantai išgirdę apie katalikų procesiją, stengėsi visomis savo jėgomis uždrausti procesiją, dėlto tame dalyke net kelis sykius maldaudavo ministerių pirmininko Asquith, kad uždraustų katalikams procesiją. Bet kuomet tie protestantų maldavimai neatnešė jiems jokių pasekmių, tātai protestantų užmanyma nors neleisti procesijoje nešti Šv. Sakramento. Taisi dalykas jiems jau išėjo geriau, nes Anglijos vidurinių dalykų ministeris Gladstone pas Kongreso vedėją pareikalavo procesijos programą perkelti, ty, nenešti su procesija Šv. Sakramento. Kongresui tatai ir reikėjo tuos reikalavimus išpildyti, tai yra padaryti procesiją be Šv. Sakramento. Norints Londono arcivyskupas ir protestavo prieš tokį valdžios nelegališkumą, bet viskas paliko be jokių pasekmių. Tai gi atsibuvo procesija be Šv. Sakramento. Ant gatvių buvo tokia daugybė minių, kad dvasiškija vos tegalėjo praeiti. Policija neįstengė sulaukyti betvarkės. Švilpauta ir spiegtai visomis pusėmis, retkarčiais einanti dvasiškija stumdyta. Pirmiausia einanti policija per minias vos galėjo prasižverbtii ir padaryti siaurą takelį einančiai dvasiškijai. Procesijoje pirmiausia ejo specialiosios papiežiaus delegatas, kardinolas Vanutelli. Jam draugavo kiti kardinolai, o paskui arcivyskupas ir kunigai. Tokios daugybės minių Londone nematyta nuo karalienės Viktorijos laidotuvių. Bet tuomet galėjo but geresnė tvarka todėl, kad visko prižiūrėjo karumenė, tuomtarpu dabar tik viena policija. Bet ir taip nebuvo jokių nelaimingų atsitikimų. Tik vienu protestantų kaip kokių nuozmių jų švilpauta, rekta. Kuomet procesija sugrįžo atgal katedron, kardinolas Vanutelli tada pasirodė ant katedros balkono su Šv. Sakramentu ir minią palaimino. Daugumas puolė ant kelio.

Baigiant Kongresą, kalbėjo j susirinkusius Baltimorės kardinolas Gibbons. Tarp kitko pasakė, kad nuo 18 to simtmečio pabaigos Anglijoje katalikystė žymiai platinosi. Tuomet Anglijoje buvo vos keturi vyskupai, 120 kunigų ir j 70.000 tikinčių. Šiandiegi Anglija reprezentuojama jau vieno arcivyskupo su 15 vyskupų ir 3.000 kunigų ir tikinčių skaitliu siekia pusantro milijono sielų.

Lietuvių kelionė Ryman.

„Vilt.“

Rymo keliauninkai lietuviai, prieš išvažiuodami, susirinko Vilniuje. Skemadienį, Rugpiučio 23 dieną, pusiau devintos ryto kun. Jurgis Narjauckas atlaikė iškilmingas šv. Mišias Aušros Vartų koplyčioje. Per Mišias patijs maldininkai lietuviškaigiedojo tam tikras giesmes. Po Mišių kun. Jonas Katilius, ir koplyčios lange, kad girdėtų ir apačioje esantieji, lietuviškaip pasakė pamokslą, prirodydamas pirmosios lietuvių ke-

lionės dvasiška svarbumą, kaip viešą parodymą gilaus lietuvių tikėjimo ir prisirišimo prie Apaštališkojo Sosto. Sumos išklausti lietuviai maldininkai susirinko šv. Mykalojaus lietuvų bažnyčion. Pasmaldoms pasibaigus, kun. Narjauckas, surinkęs šventoriuje maldininkus, paskyrė 10 val. vakarą iš Vilniaus išvažiuoti ir išaiskino visą tvarką, kurios reiks kelionėje laikyties.

Kelionės vadais gerbiama sis Seinių administratorius, kun. pralotas Antanavičius, paskyrė kun. kanauninką Antaną Staniulį, Pajevonio kleboną, ir kun. Jurgį Narjaucką, Seinių konsistorijos sekretorių. Pastarasis geršnei tvarkai laikyti išsirinco du padėjėju: kun. Vincentą Šaškevičių ir kun. Antaną Dygaitį (iš Žemaičių vyskupijos).

Pusiau aštuntos vakarą visi keliauninkai vel susirinko Aušros Vartuose prie Švenčiausiosios Panelės. Čia kun. Juozapas Kukta, šv. Mykalojaus bažnyčios klebonas, dar kartą apasakė lietuviška, kokiam dvasiškam tikslui išsirengę Ryman: savo tikėjimo apaštaly ir kankinių buveinėje atgavinti ir Šventojo Tėvo, dėlei jo 50 metų kunigavimo sukaktuvių, pasveikinti. Paskui, maldininkai, lietuviškaigiedodė Švenčiausios Panelės Litanija, su visais Aušros Vartų bažnyčios ženklais: vėliavomis, žiburiais ir altorėliais, giedodami: „Dievas mūsų gelbėtojas ir tvirtybė“, išėjo vagzalan, kur jau laukė tam tyčia pataisytas traukinys. Procesija vedė kun. Kukta, asistuojamas lydinčių Vilniaus lietuvų kunigų: „Viltis“ rektorius kun. Tumo, katedros kamendorių kun. Maljūkevičiaus, kun. Brazio, šv. Rapolo bažnyčios kamendoriaus kun. Vaitekuno ir kitų svečių kunigų. Lydėjo didelė minia Vilniaus lietuvų, gelėmis barstydami keliauninkams kelią, su gėlių žolynais rankose. Sudodinė keliauninkus mašinos, širdingai atsisveikinę su jais ir tarę „laimingos kelionės“, lydėtojai vel garsiai lietuviškaigiedodami, sugrįžo Aušros Vartų bažnyčion. Čia atgiedodė lietuviška „Tegul bus pagarbintas Švenčiausiasis Sakramentas“, išsiskirstė.

Keliauninkų tuo tarpu susirinko Vilniui 140. Pakeliui dar prisidės kokia dešimtis; o Oderberge, Austrijoje, dar apie 25, kurie kitais keliais yra jau išvažiavę; taip kad Ryman nuvažiuos apie 175 žmonės. Dauguma ne turėjo pasportų, daugumos ir visai neleido tie, kuriems lietuvų maldininkų pasirodymas Šventajam Tėvui išrodė negeidžiamas.

Duok, Dieve, jiems laimėti, ką yra pasirykę; daug ko pasimokyti svetimuose kraštuose ir gražiai lietuvių tautą atstovauti Ryme!

Nepadoru butų tokioje valandoje apie kitą ką minėti. Tačiau korespondento pareiga liepia pažymėti nematytą Vilniaus lenkų jurtimą ant lietuvų keliauninkų. Dangelis maže su ašaromis skundėsi, kad lenkai, kur susitikdami, tiesiog lojodė keliauninkus. Kunigai tiesiog negalėję pasisilepti nuo neprašytų pamokslininkų, katrie į akis prikaisioję jiems „ne kunigiškumą“, „ne tikinimą, bet tautų pindimą, separatizmą“, ir tt., — tą pačią nuobodžio pasaką. Pačioje stebuklingos Šv. Panelės koplyčioje du dailiu ponu, begalo maldingu,

išsigirdusiu lietuviškaigiedant, pašoko ir į kunigus pasakė: „To Ambrozevičia šaika breverje wyżadza“, nors kun. Ambrozijus nei akių nepareidė.

Ant to viso-ko tegalime atsakyti: „Atleisk jiems, Viešpatate, nes apjakę nebesizino, ką darą!“

Kur mūsų veikėjai?

Kur mūsų veikėjai? O, Tauta, jog negalėsi atsakyti, tik užsidengsi akis it mergaitė vainiką nužudžiusi. Verksi, kaip ta mergaitė po laikui! Bet kur gi tavo veikėjai, Tauta? A, malonutis kvietkeli, sunku atsakyti be širdgelos, negali priminti be ašaros, vargu išstarti jų vardą be gailėsčio!...

Tu, Tauta, vis-gi, turi veikėjų. Štai, žiūrėk, aure vienas išdžiūvęs badmarauja ant suolo mokyklos: jis lavina protą, tą vienintelį jo turta, kuriuo paskui tave apdovanos... Linksmu, ar ne?... Plok rankomis, nes paskui laiko nebebus, žiūrėk, jau viena koja grabe ir vėl reikės aimanuoti!... Ugi, ve antai tas prislėgtas vargais, liga iš prižasies vien tavo, Tauta! Kelk stiklą raminantį nuliudimą!

Užirik: „Lai gyvoja mums tas ir tas, pakol ans gyvena!“ Ryto jau jo nebeteksi, nebebus. Sakai, niekis, po jo mirtimi jo atminčiai sutversi draugystę, jo vardu pastatysi namus ilgam atminimui?... Puiku!... Jo vėl džiaugsis, kad be laiko prisiprę sūnykusį kuną paliuosuoti jį jau nuovargų.

Tu, Tauta, esi genius! Jie tau pastatys paminklą ne iš marmuro, bet iš minčių, iš savo darbų, išdygusių varge, kuriam, atmintk, Tauta, ir tu priežasimi esi! Bet tu miegok, lai liuliuoja tave upelis — priežastis visokių nelaimių, lai teka vardas užmušimo proto, lai silpaina kuno ir velės pajėgas... Taip-juk pati sakai, kad geriau pasiskandytii tame upelyje, negu suteikti kam (o ypatingai sunui plunksnos) kokią nors paramą. Turi tiesą, taip tau priatars ir šaltinis bei ištaka to upelio.

Brangi Tauta, prakeiktas pavydas dar nepaliuosuoja tavę, ir tas pavydas, kaip kirminas griaužia tavo šaknis, tas, tas pavydas išvarė anan svietau jau ne vieną sunų muzos, užgesino ne vieną tavo žibintuvą; tas didžiausias pavydas, kaip didžiausias žaltys turi aprėpęs tave nssruose! Juk taip... O, tu sakai su godoti, bet ant nelaimės tik tada, kada jau nebetenki jų, kada pamatai, jog daug, o daug nu stojai. Ir ištikrų, kam tuos dykaduonius remti, lai stipmavienas paskui kito, užteks dar vietos žemeje.

Ar taip, Tauta?... Na tai žiūrėk, tėmyki, nekaltinki nieko kito, nes pati esi kaltai! Pamatysi, kaip išdygs tavo smnus ar angliškoje dirvoje, ar lenkiškoje, ar kitojej kokioje. Negriežk tada dantiemis, kad išdygusi atžala iš tavo šaknų jau bus ne tavo, ir kad nunokęs grudas tavo dirvoje neduos tau vaisių, bet puls į aruodus tu, kurie mokės apsieiti su jais, mokės naudoties, mokės gerbti.

Ką-gi darysi tada brangiųjų? Raminsiesi, kaip dabar raminsiesi, nustojusi savo žiedų; sakysi: „Vistiek tas buvo mano sunus ir anas ir tas, prieš kurį lenki galvą, godoja, sakko: Mūsų genius! mūsų štai laisvės žibintuvus, skambas

placiai!“ Taip, Tauta, jų ir tavo, bet ne tavo; tu negali jais pasirodyti; jie tavo sunus, bet ne tavo jų darbai ir kartū ne tavo ir jie. Pažvelgk, mieiliausi, štai keno tas paminklas taip puikiai papuoštas? Prisižiūrėk: iš veido ir kraujo tavo sunus ir tu pati sakysi taip, bet... bet... Ką? Jau krinta ašara? Spaudžia širdį tas nesusipratimas! Gailla nustotų sunų?... Taip gailla dabar, gailla buvo ir bus gailla! O kažin, kad jie dabar butų ką tu darytum? A, tu turi daug akly kritikų, paleistum juos su plunksna nežinios ir pavydo naikinti tą visą, kas dabar skamba, kaip kad varpo garsas eterio gelmėse, kas šviečia, tartum, amžina žvakė. O gal siųstum pasiuntinius, kad praktėiktų tą šventą ugnį širdies, idant sunaikintų tu tą mintį pašaukimo? Taip tu paleistum tą gaują deivės miglų, idant miglos užklotų tuos spindulius, kurie žada tau šviesti!

Tau, Tauta, netruksta veikėjų, turi jų visokios kilmės. Štai rienas (kad daugiau neturi) dirba, kaip tikras sunus motiną peni, ir nž tą tu, Tauta, daleidi pusiau subrendusiems, pusiau nepritekliams savo sumas daryti, biauoti tą sunkų darbą, tą auką tėvynės, antgalo kumštis „smarkių karžygių“ žada įsimaistyti!... Turinga tu esi veikėjais kumštis! Ir vėl pradeda užimti kumštis vietą proto. Kumštis žada skinti kelią prie petrikrimo, prie pirmynžaugos, prie idėjos. Stoka, jau ištikro, tik proto tavo tiems veikėjams!

O! Tauta! Tauta! tu nužengei net pertoli! Atsigrįžk, pažvelgk atgal! Ką tu rasi atsižvelgus? Tu nieko nerasi; Tu tik pamatysi pakelėje priblaškytų savo „sunų — veikėjų“, kurie aplėisti iš prieglobos tavo, klaidžioja po visai nežinomas jiemis girias, neturėdami tvirtos, kietos žemės po savo koju. Gailla tau ir tu... Istikro verti tik pasigailėjimo jų darbai, jų trusai! Gailla tavę, Tauta; gailla tu, kurie vargsta dėl tavę; gailla, kurie išsižadėjo tavę; gailla, kurie žemina tave; gailla, kurie nepažįsta tavę; gailla, kurie nepažįsta nei tavimi; gailla, gailla, gailla... L. M. K.

Istorijos naktis Turkijoje.

Prieš apskelbant konstituciją, sultanas ir visi jo ministriai kiauą naktį nebuve užmigę. Jaunųjų turkų komitetas pasakė, kad jis tik lig rytojau telauksis atsakymo. Ir štai visi ministriai susirinkę taria, kas daryti. Jau pradėję anšti. Izet paša paskutinį sykį atbėgęs pas ministerius nuo sultano ir pasakė: „Jo Didenybė reikalauja, kad ateitų pas jį didysis viziris ministerių nusprendimo apreikšti“. Senis Saidas atsistojęs. „Tai kaipgi?“ Tai buvo pirmas jo žodis tą naktį ištartas. „Kas man reikia pasakyti Jo Didenybei?“ Visi tyli. Palukėjęs kiek, senis Seichul-islam ištars: „Reikia konstitucija duoti“. Saidas paša atsikreipęs į kitus ministerius: „Aš Tamsų nuomonės klausiu“. Tylėjimas. „Tamsos tyli? Tylėjimas — reiškia, kad sutinka tel!“ — ištars Saidas paša ir nuėjo pas sultana. Sultanas laukė jo stovėdamas ir nei žodžio neįstare žiūrėjo jį savo aptemusiomis akims. Saidas paša priėjęs visai arti ir tylo mis ištars: „Reikia konstitucija duoti, Jūsų Didenybei“ Sultanas pradėjęs raudoti ir

apkabines savo mokytoja. — „Gelbėk mane!“ — apkabines Saidą paša, sultanas graudžiai rauda ir vis kalba; „Gelbėk mane, gelbėk mane!“ Bet šiuo kartu nebeįgelbėjo sultano senis Saidas, ir jam prisiejo pasirašyti po konstitucija.

Briesminga mada.

Turbūt visame pasaulyje nesutiksi žiauresnės mados, kaip puošimas moterų skrybėlių paukščiškais ir paukščių plunksnomis. — Paryžiaus madų išdirbėjos kasmetai reikalauja ir suvartoja keturias dešimt trkstancių jurų krekzdžių. Vienas Londono pirklys pereiniais metais pardavęs 32 tukstantū rojaus paukščių, taipgi 800 tukstantū porų sparņu visokių paukščių. Kasmetai Europoje išnaikinama moterų skrybėlių madoms mažiausia 300 tukstantū paukščių. Ir negalima net apskaityti, kiek tai daroma bledies žemdalbyste, naikinant tuos naudingus sparnuočius. Juk paukščiai — tai natūrališki dirvų apsaugotojai nuo visokių vabzdžių ir kirminų. Nekurie kraštai jau daugumoms rūšies paukščių netekę moterims kokietaujant. Jau nebūzintinkama Labradoro ančių, šv. Mauricijaus šalos balandžių. Benjon salos špokų, Azorskų salų kardinaių ir kitur kitokių paukščių veislių. Kad plunksnos turėtų savo įgimtą blizgėjimą, paukšteliams gyvies jos išplėšiamos. Paukštelius gaudo kilpomis, sugavę išplėšia stambesnius plunksnas ir paskui kraujais aptekusius da gabena pas tam tikrus plunksnoriaus, kurie paukštelius priemoniškai visai apnuogina. Paukščiai netekę plunksnų, tuojaus stimpa, bet kiek tai jiems sopulio ir kančių.

O tų visų barbarų šalti nis — moterų galvų mada. — Pereitais metais mieste staiga mirtimi numirė 4.237 asmenis. Taip bent skelbia Cook pavieto koroneris savo pereinū metų apskaitoje. Per velai apskaitos išleidžiamos. — Tik dabar patirta, jog per paskutinių mokyklų komisijos gyventojų surasą mieste atrasta tiktai 7.593 lietuviai! Tai gi gana aišku dabar, kad mūsų tautiečių daugumas save enumeratoriams paduoda kaip lenkais arba ir rusais. Juk tai menki juokai, kad Chicagoje vienu rusų priskaityta arti 100.000! Lietuvių gi turėtų but mažiausia 50.000, tuotarpu pasirodo komaziuasiais skaitlius. Vertėtų lietuvians j tą atkreipti mūsų atidzia, o ypatingai mūsų vaibusnams, nes toksai nemandagus enumeratorių ar pačių lietuvų skaitliaus susiaurinimas, labai daug tegali atsiliepti ant vaibusnų kišenių. 7.000 lietuvų — tai tik lašas juroje, be jokios svarbos politikoje ir pramonėje. Matai, lenkų surinkta arti 130.000, bet jie ir tuom da neužganėdinti. Jie daro susirinkimus, renka komitetus, kurie ima nagan mokyklų komisiją už tokį fušeriarimą.

Rio de Janeiro uostuose straikuoja laivų lioduotojai ir išlioduotojai. Kompanijos vieton straikerių priėmusios straiklauzius, taigi tarp straikerių ir pastarųjų beveik kasdieną atsibuna imtynės su liudnomis pasekmėmis. Andai vienan elevatorium mesta dvi bombi, kurios plysdamos su žeidziusios daug straiklauzių. Pastarųjų apsaugojimui atplaukęs vienas skraiduolis.

Nauji raštai.

Atsiųsta paminėti sekanti uauji raštai: Airija. Lapai iš istorijos. Parašė A. Janulaitis. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Lietuvos“, 1908 m. Pp. 53. P. Lafargue L a b d a r y b e pirmiausia ir dabar vertė M. N. as. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Lietuvos“, 1908, Pp. 36. L. Tolstii. Pragaro Atgijimas. Vertė Z. A. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Lietuvos“, 1908 m., Pp. 22. R. Bracco. Pietro Caruso. Vieno veiksmo drama. Vertė K. Puida. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Lietuvos“, 1908 m. Pp. 32.

P a s a k a p i e A d o m a r i J i e v a. Priedas prie sulyginamosios mytologijos. Parašė Paul Lafargue. Pagal vokišką lietuviška surasę P. Miškis. Chicago, Ill. Turtu ir svauda „Lietuvos“, 1908 m. Pp. 31. R e v o l u c i o j o s g i e m e s. Prirentogs vyrų chorams ant dviejų, trijų ir keturių balsų. Boston, Mass. Spauda ir laida „Keleivio“. Kaina 35 c. N a u j a u s i a s L i e t u v i ų L e m o n t o r i u s a r b a S k a i t y m o i r R a š y m o P r a d z i a m o k l i s L i e t u v i ų p a r a p i j ų M o k y k l o m s Š i a u r i n e j o A m e r i k o j e. S u t a i s e S. P. T a n a n e v i c e. Chicago, Ill. Lešos ir Spauda „Kataliko“. 1908. Pp. 76. Druti aparai. Kaina 25c.

Iš Peterburgo Gelsingforsan andai atplaukęs anglų garlavis, ant kurio cholera susirgęs patsai kapitanas ir 4 jureiviai. Tasa! atsitikimas visą Suomiją sujudino, nes bijoma, kad tasai maras nebut perkeltas ir Suomijon.

Reikalinga mergina arba vyras stenografais laišku atsakinėjimui angliškai. Lietuviškai ir lenkiškai. Atsišaukti „Kataliko“ Redakcijon tuojaus.

Vietinės žinios.

— Pereitoje savaitėje mieste numirė 525 asmenis, ty. 93 asmenimis mažiau už pirmavusių savaitę. Sveikatos Departamentas priegtam stengiasi da labiau mirtis susiaurinti. O juk tas butų galima ir padaryti, jai gi tik mieste švara butų palaikoma.

— Kovo 31 dieną šių metų miesto taryba išleido naujus įstatymus, pagal kuriuos ginklų pardavinėjimas sankrovose tapo aprubežuotas. Taigi dabar kelios firmos įnešė aukštesniam teisman peticiją su tikslu tuos naujus miesto įstatymus panaikinti. Tos firmos tvirtina, kad tie įstatymai esą priešingi konstitucijai ir priegtam savo tikslui neatsakanti. Plešikai, abelnai imant, iš kitur į čia atkanka ir labai trumpai vieši. Jie atkanka iš kitur su ginklais. Čia su ginklų pagalba prisiplėšia nuo žmonių visokių daiktų ir paskui sau ramiai vel iskeliauja j kur kitur. Tuotarpu piliečiams, kurie norėtų apginti save ir savo mantą, draudžiama aštriai bile kokius ginklus laikyti pas save ir nusipirkimas gana labai apsunktinas. Kas nori namie turėti primuštą revolverį, pri-alo išsipirktą leidimą (licence) ir sudėti kauciją 1.000 dol. Ginklus skolinti arba kitam atiduoti aštriai draudžiama. Priegtam miesto taryba užgirti tokius įstatymus negavus leidimo legislaturos. Tatai ir norima tuos įstatymus sulaužyti. Ir butų labai gerai, nes tas yra tarybos savivalškumas ir piliečių apsunkinimas.

— Pereitais metais mieste staiga mirtimi numirė 4.237 asmenis. Taip bent skelbia Cook pavieto koroneris savo pereinū metų apskaitoje. Per velai apskaitos išleidžiamos.

— Tik dabar patirta, jog per paskutinių mokyklų komisijos gyventojų surasą mieste atrasta tiktai 7.593 lietuviai! Tai gi gana aišku dabar, kad mūsų tautiečių daugumas save enumeratoriams paduoda kaip lenkais arba ir rusais. Juk tai menki juokai, kad Chicagoje vienu rusų priskaityta arti 100.000! Lietuvių gi turėtų but mažiausia 50.000, tuotarpu pasirodo komaziuasiais skaitlius. Vertėtų lietuvians j tą atkreipti mūsų atidzia, o ypatingai mūsų vaibusnams, nes toksai nemandagus enumeratorių ar pačių lietuvų skaitliaus susiaurinimas, labai daug tegali atsiliepti ant vaibusnų kišenių. 7.000 lietuvų — tai tik lašas juroje, be jokios svarbos politikoje ir pramonėje. Matai, lenkų surinkta arti 130.000, bet jie ir tuom da neužganėdinti. Jie daro susirinkimus, renka komitetus, kurie ima nagan mokyklų komisiją už tokį fušeriarimą.

Rio de Janeiro uostuose straikuoja laivų lioduotojai ir išlioduotojai. Kompanijos vieton straikerių priėmusios straiklauzius, taigi tarp straikerių ir pastarųjų beveik kasdieną atsibuna imtynės su liudnomis pasekmėmis. Andai vienan elevatorium mesta dvi bombi, kurios plysdamos su žeidziusios daug straiklauzių. Pastarųjų apsaugojimui atplaukęs vienas skraiduolis.

Reikalinga mergina arba vyras stenografais laišku atsakinėjimui angliškai. Lietuviškai ir lenkiškai. Atsišaukti „Kataliko“ Redakcijon tuojaus.

Sveikatos Departamento Kalbos.

Dirbtuvių ir namų gyvunai.

Kaip biednų taip ir bagotų namuose randasi žiurkės ir pelės kurios išbėgimus turi sklepuose ir iš kur jos pasidaro įėjimus į viršutinius kambarius. Bambadierų ir vandeninių gyvunėlių randasi tiek pat puikiuose kambariuose prie puikių gatvių kaip ir prastuose kambariuose, arba tarp puodų nuo kiljų miesto spaustuvėse.

Paskui tankiai namuose galima užtėmyti blaškę, kuri yra labai nepaenkiama nuo gėspadinių. Idant tiems visiems gyvunams užbėgti, reikalinga cystuma. Tarpetynas išnaikina blakes ir jų kiaušinius. Gazolinas taipgi išnaikina blakes ir jų kiaušinius, bet gazolinas yra pavojinga ir kad nebutų naudotas naktį kada gazinės arba aliejinės lempos yra naudojamos del apšvietimo. Mažabonkute gazolino gali pagimdyti eksploziją kuri gali su naikinti visą namą. Galima gauti ir kitokių vaistų aptiekose su kurių pagalba galima išnaikinti tuos gyvunus. Yra patytra kad patašius tai yra geru vaistu del išnaikinimo žiurkių ir pelių. Žiurkės ir pelės tai yra pavojingiausi gyvunai namuose ir kenkenti sveikatai, nes jos nešioja visokias užkrečiamas ligas.

Turime savo namus, dirbtuves ir krautuves užlaikyti švariai, tuomet apsisaugosim nuo visokių gyvunų.

SEDŽIAMAS DARBAS.

Ponas J. Kozen, sloviakų korespondentas, Chicago, Ill. rašo mums šiteip: „Aš dirbu visą dieną sėdėdamas prie savo rašomos mašinos ir buvau susirgęs dėlei stokos išsimankštytimo netekimu noro valgyti ir negromuliojimu. Išmėginęs daugelį rusių miltelių ir pilių aš atkreipiau savo atidzia į Trinerio Amerikoniskos Eliksyrų Karčiojo Vyno. Po kelių dienų man noras valgyti pradėjį ateiti ir dabar aš galiu valgyti bile ką. Iš tiesų tai yra mano priedermė patarti jį visiems, kurie turi menką norą prie valgio“. Žmonės, kurie visuomet sėdi, tankiausiai yra varginami negromuliojimo, užkietėjimo vidurių ir kitų negalių. Trinerio Amerikoniskas Eliksyras Karčiojo Vyno yra vienutėlis vaistas nuo jų. Jis padilgina gromuliojimo organus prie didesnio veiklumo ir užlaiko juos stipriais ir sveikais. Vartok jį visuose nesveikumuose skilvio ir žaunų. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Naujos Knygos.

„Kataliko“ redakcijoje isėjo isz spaudos sekancios naujos knygzels. C l e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų s l a p s t y a i s p o z e m i n i u o s e n r v u o s e i r t t. L a b a i g r a ų a s p r a s y m a s i r s k a i t o m a b e n u o b u d o m o. K n y g a t u r i 217 p u s l a p i ų. P r a s t u o s e a p d a r u o s t i k 50 c. D r a t u o s e s a u k s n o t o m i s r a l d i m i s 75 c. V e j i n i s M a l u n a s. G r a ž i a p p a k a i t e. J o j e p e r a t y t a t i k r a s L i e t u v o s z y d e l i o t i p a s, k a i p j e p o k a i m u s t a r p p r a s y t o j ų d a r o v i s o k i u s k n y g e l e s. C i e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų s l a p s t y a i s p o z e m i n i u o s e n r v u o s e i r t t. L a b a i g r a ų a s p r a s y m a s i r s k a i t o m a b e n u o b u d o m o. K n y g a t u r i 217 p u s l a p i ų. P r a s t u o s e a p d a r u o s t i k 50 c. D r a t u o s e s a u k s n o t o m i s r a l d i m i s 75 c. V e j i n i s M a l u n a s. G r a ž i a p p a k a i t e. J o j e p e r a t y t a t i k r a s L i e t u v o s z y d e l i o t i p a s, k a i p j e p o k a i m u s t a r p p r a s y t o j ų d a r o v i s o k i u s k n y g e l e s. C i e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų s l a p s t y a i s p o z e m i n i u o s e n r v u o s e i r t t. L a b a i g r a ų a s p r a s y m a s i r s k a i t o m a b e n u o b u d o m o. K n y g a t u r i 217 p u s l a p i ų. P r a s t u o s e a p d a r u o s t i k 50 c. D r a t u o s e s a u k s n o t o m i s r a l d i m i s 75 c. V e j i n i s M a l u n a s. G r a ž i a p p a k a i t e. J o j e p e r a t y t a t i k r a s L i e t u v o s z y d e l i o t i p a s, k a i p j e p o k a i m u s t a r p p r a s y t o j ų d a r o v i s o k i u s k n y g e l e s. C i e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų s l a p s t y a i s p o z e m i n i u o s e n r v u o s e i r t t. L a b a i g r a ų a s p r a s y m a s i r s k a i t o m a b e n u o b u d o m o. K n y g a t u r i 217 p u s l a p i ų. P r a s t u o s e a p d a r u o s t i k 50 c. D r a t u o s e s a u k s n o t o m i s r a l d i m i s 75 c. V e j i n i s M a l u n a s. G r a ž i a p p a k a i t e. J o j e p e r a t y t a t i k r a s L i e t u v o s z y d e l i o t i p a s, k a i p j e p o k a i m u s t a r p p r a s y t o j ų d a r o v i s o k i u s k n y g e l e s. C i e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų s l a p s t y a i s p o z e m i n i u o s e n r v u o s e i r t t. L a b a i g r a ų a s p r a s y m a s i r s k a i t o m a b e n u o b u d o m o. K n y g a t u r i 217 p u s l a p i ų. P r a s t u o s e a p d a r u o s t i k 50 c. D r a t u o s e s a u k s n o t o m i s r a l d i m i s 75 c. V e j i n i s M a l u n a s. G r a ž i a p p a k a i t e. J o j e p e r a t y t a t i k r a s L i e t u v o s z y d e l i o t i p a s, k a i p j e p o k a i m u s t a r p p r a s y t o j ų d a r o v i s o k i u s k n y g e l e s. C i e o c r i u s D o m i c i j o n a s ir K a s t e j a i K a t a k u m b o s e. I s t o r i z k a i s A p s a k y m a s L a i k u o s e K r i k s c z o n i ų P e r s e k i o j i m o. S u k e l i a i s p a v e i k e l l e i a i s. S z i t o j e k n y g e l e j e a p r a s y t a, k a i p p e r s e k i o t a r k a n k i n t a k r i k s c z o n i ų p r i m o s e k r i k s c z o n i ų a m z i u o s, k a i p k r i k s c z o n i ų

Katalogas Knygu, Gau nam Kataliko' Redakcijoj - 3244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

Pasakos ir Apsakos.

- No. Kaina. 1 Alutė, dukta kunigaikščio Kerniaus pusi. 24. 10c. 2 Ant nakvynės. Daktaor Baltusio. 5c. 3 Aventino Neregė. Apsakos iš pirminių krikščionysčių amžių. 20c. 4 Amžinas galas Ponso Pilot, kuras buvo sudžia Vieš. Jėzaus Kristaus. Ditenose, 1901, pusl. 23. 5c. 5 Andersono pasakos (su paveikslėliais) Iškildė Neris. Tiltėje, 1895, pusl. 82. 10 gražių pasakų vienoje knygoje. 20c. 6 Apleka Dievo. Aprašymas iš padavimo XVIII amžiu. Plymouth, Pa. 1887, pusl. 192. 50c. 7 Atulimasis už motinos dušią. Apsakymas iš tikrų atsitikimų Lietuvoje ant egzokvijų. Parasė Žemaitė Tiltėje, 1902, pusl. 23. 5c. 8 Duonos Jekotolaj. Apsakos II. Stenkevičiaus. Lietuviškai išguldė V. Stagaras, Shenandoah, Pa., pusl. 82. 35c. 9 Gledris. Gražūs pamokinimai. pusl. 30. 10c. 10 Graži vaikų knygelė. Telpa čia 25 gražių pasakėlių del mažų vaikelių, surašytos pagal kun. K. Schmidta. Labai graži knygelė, pusl. 53. 10c. 11 Gyvenimas Stepono Raudosio, arba ketvirta dalis Šiaurėsliškio Senelio. Juokinga pasaka su 16 paveikslėliu. pusl. 62. 15c. 12 Gyvenimo valdėdai susidedanti iš aštuonių skaidrių gražių pasakėlių: Aisveikėlinimas; Vagris; Kas kaltas; Gatvės vaikai; Paparčio žiedas; Miško sargas; Signalas; Keleivis, Chicago, Ill. pusl. 83. 10c. 13 Grabnyčių žvakė. Flamandų tautiška pasaka. Tiltėje, 1901, pusl. 31. 10c. 14 Ideja ant mėslyno. Apsakos mėslyno dienų. Auktaja broliams Lietuvos Mūsė, Plymouth, Pa., pusl. 56. 10c. 15 Istorija apie Genavaitę, jos vargus, rūpesčius ir stebuklingą Dievo surėdymą, kaip geriamas užmoja geru, o piktiems piktu. 15 lenkiško vertė Laurinas Ivinskis, puslapių 152. 20c. 16 Istorija apie gražią Katrulką ir jos vargus. Yra tai labai graži pasakėle, verta kožnam lietuviui perskaityti. pusl. 32. 10c. 17 Istorija apie gražią Mageloną, dukterį karaliaus iš Neapolio ir apie Petrą Karėvį grajų pusl. 48. 10c. 18 Istorija Septynių Mokytojų ir Lietuvos lėpas. Plymouth, Pa., 1904 pusl. 338. 60c. 19 Iš gyvenimo Lietuviškų Vėlių bei Vėlinių. Pasakos surinktos Dro J. Basanavičiaus. Chicago, Ill., 1903, pusl. 470. Šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų: apie rojų (dangų) cysčių, pekla; apie giltingą marą, cholera; apie drasias (dušias), vėlnius, jų vaidinimai ir tt. Pasakos užrašytos tokioje kalboje, kokią buvo girdėtos: Panavėžij—pagal panevėžiečių kalbą; Šiaurės—pagal šiaurėsliškų kalbą; Suvalkų gubernijos—pagal suvalkiečių kalbą; Prūsų Lietuvoje—pagal Prūsų lietuvių kalbą; Dzūkijoje—pagal dzūkų kalbą ir tt. Popieros apdarais. \$1.50. Audimo apdarais. \$2.00. 20 Jurgis Kastriotas, išradutojas Albanijos. Pagal lenkišką parasė Tevelių Dukrelė, pusl. 13. 5c. 21 Judošius. Aprašymas kaip tuli lietuviai laike lenkmečio maisto, 1893 m. buvo šnipukais ir maskoliams išdavinėjo savo brolius ant susaudoymo arba ištrimimo Siberijon, Tiltėje, 1902, pusl. 11. 5c. 22 Katmyrų pašneka. Pasakojimas iš lietuvių sodiečių gyvenimo, parasė J. Vilniuje (?) pusl. 18. 5c. 23 Kas kaltas? Apsakos mūsų dienų. Parasė A.V., pusl. 27. 10c. 24 Kėkštų Simas. Ukiška apysaka. Ši yra ne tik graži pasaka, bet ir geras pamokinimas prie ukininkystės. Plymouth, Pa., 1901, pusl. 40. 10c. 25 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis I. Surinko Dr. J. Basanavičiaus. Chicago, Ill., 1903, pusl. 280. Čia telpa 141 labai gražių, juokingų, išmintingų ir žingeidžių pasakų. Kas šitą knygą turės, tam gerų ir gražių pasakų niekada netrūks. 81.25. Dručiuose apdaruose. \$1.50. 26 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis II. Surinko Dr. J. Basanavičiaus. Chicago, Ill., 1903, pusl. 330. Čia telpa 205 labai gražių ir juokingų pasakų, bvyraujančių kiekviena skaitlytoja ir klausytoja. \$1.25. Dručiuose apdaruose. \$1.50. 27 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis III. Surinko Dr. J. Basanavičiaus. Chicago, Ill., 1904, pusl. 333. Čia telpa 202 dar gražesnių ir juokingesnių pasakų. \$1.25. Dručiuose apdaruose. \$1.50. 28 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis IV. Surinko Dr. J. Basanavičiaus. Chicago, Ill., 1905. Šioje knygoje taip kaip ir pirmesnėse dalyse Dr. J. Basanavičiaus surinkti pasakų tulpia keli šimtai užimančių ir juokingų pasakų, kas nori gražių ir juokingų pasakų tegul nusiperka vieną iš virš pamintų 4 knygu I, II, III ar IV dalį, o turės per visą savo amžių neišsimaus pasakų turta. \$1.25. Dručiuose apdaruose. \$1.50. 29 Amalunga arba Tyro Duklė. Labai graži apysaka apie baltveidius ir indijencus, kurie Amerikoje mūrė už savo tėviškę. Pusl. 91. Ta pati apdaryta. 25c.

- 30 Našlaitė. Ne pasaka. Labai užimanti apysakė iš dabartinio lietuvių gyvenimo, pusl. 64. 15c. 31 Obruslitalai. Paveikslėlis iš maskolių gyvenimo Lietuvoje, parašyta dėdes Antanozo. Čia yra aprašyta kaip maskoliški čionovinkai elgiasi su mūsų broliais lietuviais, pusl. 76. 20c. 32 Pamokslas gražių žmonių, parašyti kun. Tatarės. Labai gražios ir pamokinančios pasakaitės, pusl. 95. 60c. 33 Pajauta, Lizdeiko Duklė, arba Lietuva XIV šimtmecio. Istorinė pasakos Bernatavičiaus. Lietuviškai išguldė Andrius. Knyga I. Shenandoah, Pa. Yra tai labai graži apysaka, pusl. 155. 60c. 34 Pajudinkime vyrų žemę. M. Joki. Lietuviškai perpasakojė A. B., pusl. 103. 20c. 35 Pasaka apie kantrią Aleną, dukterį karaliaus Antaniso, turkų cesoriaus iš Konstantinopolio, kuri per 22 metus vaikščiodama po svieta daugybę bėdų ir vargų kantriai iškentėjo. Iš lenkiško vertė A. Olševskis. Chicago, Ill. Antra laida, 1902, pusl. 66. 20c. 36 Pasakojimas Antano Tretninko, Parasė Motiejus Valančauskas, Žemaitių Vyskupas. Plymouth, Pa., 1891, pusl. 87. 25c. 37 Palangos Juzė. Parasė Vysk. Motiejus Valančauskas (ketvirta laida), Tiltėje, 1902, pusl. 132. 25c. 38 Ponas ir Bernas. Chicago, Ill., 1904, pusl. 64. Apsakaitė L. Tolstojaus iš gyvenimo maskoliškų kaimiečių; žingeidi norinčiam supažinti su buvū ir senlygomis gyvenimo maskoliškų kaimiečių; ji vertis skaitlytoja jausti drauge su vargo prisilėgtas žmonėmis. 15c. 39 Robinsonas Kruzinas. Graži ir morališka pasaka. Antra pertaisyta laida, Chicago, Ill., 1903, pusl. 83. 25c. 40 Sumišimas arba baimė turi didelės akis. Tikra teisybė iš Suvalkų gubernijos. Plymouth, Pa. Kas nori pasijuokti iki valės, tegul nusiperka šią knygelę, pusl. 46. 10c. 41 Vakaras Tiltviki Pirkteje. Iš užrašų Dro Baltušio. Akivas ir užimantis skaitymas, pusl. 15. 5c. 42 Žemių Dulks. Apsakos parašyta M. Radzevičiaus. Yra tai puikus pamokinimas del tų, kurie iškeliauja iš savo brangios tėvynės ir apie ją užmiršta, o pamylti svetimą šalį. Plymouth, Pa., pusl. 226. 50c. 43 Žydo pakuta, arba griekas parvagyvystės, pusl. 14. 10c. 44 Žmogus Neplinkis. Vertė iš švediško Neris. Chicago, Ill., 1899, metuose, pusl. 23. Labai graži apysakė: kaip turtingo prekėjo sunus apsiėdė su varginga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, su turtingoms užsiėdusius. Šita apysakėle užima kiekvieną jauną vaikina ar merginą ir mokina žmogiškos dorybės. 10c. Geografija, Istorija ir t. t. 45 Apie Joną Guttenbergą ir apie tai, kaip žmonės rašyti ir spaudinti knygas išmoko (su paveikslėliais) pusl. 38. 15c. 46 Europos Istorija. (su žemėlapiu), lietuviškai išvertė J. Andziulaitis, pusl. 319. 25c. 47 Ethnologia arba mokslas apie žemės tautas. Pagal Dr. M. Haberlandt'ą parasė Šernas. Chicago, Ill., 1903, pusl. 667, su paveikslais. Yra tai svarbiausia mokslinė knygą apie visas mūsų pasaulės veistes. Ji parodo visų vietpatysčių, visų žemės kraštų ir net mažiausių salelių žmonės ir jų pavaišlus. Aprašų jū kalmas, parva, tikėjimą, papročius, užstėmimą ir abnelni viską. Kas nori pilnai pažinti žmonių istoriją, tegul perka šią knygą. \$2.00. 48 Apdaryta gražuose ir drutuose audimo apdaruose. \$2.50. 49 Grovo Kyburgo kelionė Lietuvoje 1397 m. Lietuviškai išguldė Dr. J. Basanavičius, pusl. 52. 15c. 50 Geografija arba žemės aprašymas. Pagal Geikie, Nalkovskį ir kitus sutaisė Šernas. Su paveikslais, Chicago, Ill., 1899, pusl. 469. Aiškiai ir suprantamai aprašoma žemė, jos pavaldai, didumą ir platumą; jos kalnus, jų vardus, augstį, vulkanus metancius iš sauges ugnį; iš kokių sluogsnų žemė susideda, kur ir kiek joje yra anglių, geležies, aukso, druskos ir kitų gerybių; kiek marių, ežerų, upių, jų vardai, plotis, gylis; koks kuriuose vanduo: surus, prėskas, saldus kartus; koki gyvūnai gyvena ir t. t. Žemė aprašyta daliomis; išskaitos visos vietpatystės, karalystės, kunigaikštystės, respublikos ir t. t. Kiek kurioje žemėje yra gyventojų; koki jų tikėjimai, kalbos, papročiai, užstėmimai, pramonės, išdarbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventojų, fabrikų, pramonių; kur koki orai: šalčiai ar karščiai, lietus ar giedros; kur kokiis ilgis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir naktis; kur saulė per koletą nedėliu nenuleidžia arba neužteka ir t. t. Knyga didėle 6x9 colių, ant geros standžios popieros spaudinta. Ta pati apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksiniais litaroms atspausiti parašai ant nugaros ir šono. \$2.50. 51 Istorija abelna. Jonaš Tomas. Senovės istorija. Parasė Dr. A. Bacevičius. Chicago, Ill., 1904. \$1.00. 52 Istorija Suvienujų Valstijų Šiaurinės Amerikos ar atradimo Amerikos iki 1890 m. Chicago, Ill., 1896, pusl. 304. Aprašo kaip Kolumbus atrado Ameriką, koki čia tada žmonės gyveno, koki žemės

- pirmiausiai Europos pradžioje plaukti į Ameriką, kokios karės buvo, už ką kariavo ir kokiuose metuose; kiek prezidentų buvo, koki ir kiek kuris gero del šios šalies padarė. Prie galo knygos telpa Suvienujų Valstijų Konstitucija, kuri yra reikalingiausia žinoti kiekvienam žmogui šioje žemėje gyvenančiam. \$1.00. Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksu litaroms ant nugaros ir šono. \$1.25. 53 Istoriski prittikimai iš ukininkų gyvenimo Lietuvoje su praete ir ateite. Vilniuje (Tiltėje), 1890, pusl. 61. 20c. 54 Krauziškerdyneirjos pasakėms. Paminklas del krauziečių nuo Amerikos lietuvių. Parasė kun. J. Ž. Šioje knygoje aprašyta yra baiki atsitiikimai 1893 m., kada maskoliai užpuolė ant bažnyčios Krauzių miestelyje, mūsė ir šaudė nekaltus žmones, išgriovė altorius ir bažnyčia užpėctė. Kiek ypatų tapo sumity, kaip sudyti ir kaip nubausė. pusl. 97. 15c. 55 Kapai didžiųjų Lietuvos kunigaikščių ir karalių Vilniuje. Yra tai istoriškas šnipintijimas apie Vilniaus praetį pagal paminklus užsilikusius ant grabviečių D. L. kunigaikščių ir karalių Vilniuje. pusl. 35. 10c. 56 Keletas žodių apie nežmoniškus maskolių darbus Krauziuose ir apie sudėjimą krauziečių Vilniuje, pusl. 15. 10c. 57 Kaip Prancuzai už laisvę kariavo, arba apie didžiųjų Prancuzų revoliuciją nuo 1789 iki 1804 metų. Pagal Bloa'ą ir Mignet'ą parasė Dr. I. Plymouth, Pa., 1902, pusl. 150. Yra tai pilna Prancuzijos istorija nuo 1789 iki 1804 metų, jos gyventojų, valdžios, politikos ir revoliucijos. 25c. 58 Kaip žmogus gyveno ant žemės? Parasė S. M. Išeido T. M. D. Chicago, Ill., 1903, pusl. 47. Knygute aprašo visą žmogaus gyvenimą ant žemės, nuo pat jo atsiradimo iki pasiekimo civilizacijos. 25 paveikslėliai parodo senovės žmonių vartotus akmenius irančius, namus ir t. t. 10c. 59 Lenkai ir Lietuviai nuo 1223 iki 1430 m. Parasė pagal lenkiškus istorikus Žemkalis. Chicago, Ill., 1899, pusl. 61. Yra tai aprašymas Lietuvos su Lenkija susivienijimo ir jo pasekmių. Čia aiškiai yra aprašyta lenkų politika, kaip jie pasielgė su Lietuvos kunigaikščiais; Keičiuciuji Vytautu ir kitais. Ir šios knygos kiekviena skaitlytoja aiškiai supras, ar lenkų prietolytė yra mums naudinga ar blėdinga. 15c. 60 Lietuvių Prateivai Majoje Azijoje nuo senovės iki pateko po valdžią Persų. Parasė Lietuvos Mylėtojas. Chicago, Ill., 1899. Knyga turi 283 puslapius ir 4 didelės mapas, parodančias vietas kur senovėje gyveno lietuvių prateivai. Aprašo lietuvių padėjimą dar 800 metų prieš Kristaus gimimą. 50c. 61 Lietuviai tyrinėjimas apie lietuvių, jų padėjimą ir kalbą nuo seniausiu amžiu. Ši knygelė vertėtų kožnam lietuviui perskaityti, pusl. 31. 10c. 62 Lietuviški Dainiai pradžioje XIX šimtmecio. Surinko Jr. Jonaš. Yra tai aprašymas apie gabiausius lietuviškus dainius pradžioje poretio šimtmecio, pusl. 53. 40c. 63 Lietuvos Istorija, nuo seniausiu gadyčių iki Gedeminių D. L. K. Parasė 1850 m. Sianuo Daukanto, buvusio Vilniaus Universiteto Philozophijos Magistro. Knyga I. Plymouth, Pa., pusl. 484. Ta pati apdaryta į drutus apdarus. \$2.25. 64 Lietuvos Istorija nuo Gedemino D. L. K. iki Luiblonio Unijai. Parasė Sianuo Daukanto. Knyga II, pusl. 531. \$1.50. Ta pati apdaryta į drutus apdarus. \$2.25. 65 Lietuviški Rastai ir Raštai. Rašlivaistika peržalga (su paveikslėliais), pusl. 40. 40c. 66 Mindaugis. Didysis Lietuvos kunigaikštis ir karalius. Trumpas aprašymas jo gyvenimo ir darbų, pusl. 58. 10c. 67 Trumpa Senovės Lietuvių Istorija. Vilniuje, 1864 (Tiltėje, 1892), pusl. 55. Čia trumpai, bet aiškiai paduoti visi atsitiikimai iš Lietuvos praeties. 10c. 68 Trumpa Geografija arba žemės aprašymas, su paveikslėliais ir žemėlapiu). Sutaisė Neris. Chicago, Ill., 1898, pusl. 94. Čia trumpai, bet suprantamai aprašytos visos penkos svieta dalys, su 74 paveikslėliais: mapų, žmonių, gyvulių ir medžių. Tinkamiausia geografija vaikams pradintose moksleinėse. 25c. 69 Trumpa Senovės Istorija. Pagal prof. R. Vipper, vertė iš rusiškos kalbos D. Su paveikslais senovės lietuvių gyvenimo ir 5 kolerotais žemėlapiu (mapomis). Chicago, Ill., 1904, pusl. 305. Yra tai tikriausia svieta istorija nuo seniausiu laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą, iki nuopulimui mūsų vietpatystės. \$1.00. Dručiuose gražuose apdaruose. \$1.25. 70 Vistorija, arba apsakymai apie Lietuvos praetį. Parasė Zana-vykas, pusl. 182. 40c. Ta pati apdaryta. 60c. 71 Žemaitių Vyknyvystė, parašyta vyskupo Motiejus Valančausko. Antra laida. Yra tai puikniausia istorija Žemaitijos bažnyčių, kunigų, vyskupų, nuo pat apskolbimo katalikiškio tikėjimo Lietuvoje iki mūsų gadytės, t. y.

- nuo 1413 iki 1841 m. pusl. 247. 75c. Ta pati apdaryta į popiera. \$1.00. Ta pati apdaryta į audeką. \$1.25. Teatrališkos knygos. 71 Amerika pirtyje. Komediya trijų dalių, parasė Kettrakis pusl. 43. 10c. 72 Betlejus Stonelė, arba Kristaus Užgimimas drama 3-se aktuose puslapių 31. 15c. 73 Dėdė atvažiavo. Komediya viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B. a ir M. P. is. Chicago, Ill., 1902, pusl. 62. 20c. 74 Geriausis vėliaus negu niekad. Komediya viename akte. Pagal lenkišką sutaisė K. B. a ir M. P. is. Chicago, Ill., 1902, pusl. 48. 15c. 75 Išgama. Drama dviejuose aktuose. Parasė J. S. Laida II pertaisyta. Chicago, Ill., 1904, pusl. 21. 10c. 76 Kankinimas katalikių Lietuvoje, o ypatingai Krauziuose 1893 m. Užlaikant teisybę ir išaiškinant maskolių politiką, maskolių norus, maskolių žmogudystes ir t. t. Del lietuviško teatro parasė Akmeninis, pusl. 39. 20c. 77 Keistulis. Tragediija 5-se aktuose parasė A. Asnyk, vertė V. Kapsas (Dr. V. Kudirka), pusl. 101. 20c. 78 Knarkia Palpeus. Komediya viename akte. Sulgy lenkiškio sutaisė Genetis, Chicago, Ill., 1906, pusl. 26. 10c. 79 Orleano Mergelė. Tragediija 5-se aktuose. Vokiškai parasė Friedrich von Schiller. Lietuviškai vertė V. Kapsas (Dr. V. Kudirka), pusl. 157. 25c. 80 Niek be Prilestaus. Komediya viename akte, lietuviškom kalbon vertė Magnus Pravalkietis. Pusl. 34. 15c. 81 Ponas ir muzikali Drama 5-se pereinamoje. Parasė 5-buo artojų nuo 1853 iki 1859 m. Parasė Guzulis, pusl. 72. 15c. 82 Betlejus Stonelė arba Kristaus užgimimas, drama 3-se aktuose pusl. 31. 15c. 83 Sv. Kazimieras Drama del vaikų. 4-se aktuose, pusl. 40. 10c. 84 Veselijos arba Pagirėjų gobyvės. Komediya 5-se dalyse. Parasė Dr. Smocinski, vertė Vytautas II, pusl. 80. 25c. 85 Žentas del parodos Komediya 1-me akte. Parasė Blizinski, vertė Selimas, pusl. 79. 15c. Kalbazinysta-Pradžiamoksliai. 86 Aritmetika. Sutaisė S. Skaukauskas. Knyga del išimokini-mo rokundu, pusl. 104. 25c. 87 Nauja Chrestomatija. Del lietuviškų moksloamžių Amerikoje Kaina. 50c. 88 Kalbamokslis lietuviškos kalbos, pusl. 84. 50c. 89 Lengvos lekelijos angliška ir lietuviška, sudėtos ir išduotos kun. Petro Saurauscio, Waterbury, Conn., pusl. 18. 15c. 90 Lingvo Interacija Mokytuvė Prateivaiškos kalbos Dro Esperanto, pusl. 62. 15c. 91 Mazas Kalbamokslis Angliškos Kalbos, pusl. 48. Šioje knygoje pirmas žodis lietuviškas, antras angliškas kaip išitaria, trečias kaip angliška rašosi. 25c. 92 Naujas Lietuviškas Lementorius su abrozeliais: parasė A. B. Yra lengviausiai vaikams iš jo mokyti. 15c. 93 Pradžiamokslis rankos rašto, sudėtas del Lietuvos jaunuomenės. Geriausias budas išimokyti gražiai rašyti. 10c. 94 Rankvedžio angliškos kalbos. Pagal Ollendorfa, Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis Chicago, Ill., 1906, pusl. 307. Yra tai praktikiškiausia knyga išimokini-mui angliška kalbos pačiam per save be pagelbos mokinio. \$1.50. Apdaryta. \$1.75. 95 Trumpa vokiečių Gramatika arba kalbamokslis lietuviškos kalbos, pusl. 80, apdaryta. \$1.25. 96 Zodynas lietuviškai latviškai lenkiškai maskoliskais, sutaisytas kun. Miezio. Tiltėje, pusl. 292. Knyga yra didelės vertės tiems, kurie nori šias kalbas pažinti. \$2.00. 97 Zodynas lietuviškai-angliškos kalbos (dalis I). Sutaisė A. Lajlis. Chicago, Ill., 1902, pusl. 382. Čia rasi visas lietuviškus žodžius išgulytus angliška. Kožnas žodis paženklinatas kursyvos litaroms prie kokio skyrtaus gramatikos jis priguli. Knygos formatas 6x9 coliai. Kieti mlyno audimo apdarai, sidabrinės litaroms ant nugaros. \$2.00. 98 Zodynas angliška-lietuviškos kalbos (dalis II). Sutaisė A. Lajlis. Chicago, Ill., 1905, pusl. 535. Čia rasi visas angliškus žodžius išgulytus lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliška tarti, teipi kiekvienas žodis paženklinatas kursyvos litaroms prie kokio skyrtaus gramatikos jis priguli. Knygos formatas 6x9 coliai. Apdarai, nugarą ir kampai drutos, gražios moroko skuros, konai audimo, ant nugaros parasos auksu litaroms, lapų kraštai marmuruoti. \$4.00. 99 Zodynas lietuviškai-angliškos ir angliška-lietuviškos kalbų (abi dalys - I ir II) tai yra vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti

- angliška kalbą. \$6.00. 100 Zodynas. Tas pats kaip No. 100, tik pilnai apdarytas brangia gražia moroko skura, (čia audimo nėra ne biskio). \$7.00. 102 Zodynelis sutrupytas lietuviškai-angliškas, sudėtas ir išduotas kun. Petro Saurauscio, Waterbury, Conn., pusl. 436. Turi apie 6000 žodių. 70c. Knygos Moksliškos. 103 Apie naudingus ir kenkančius ukel paukščius. Parasė Tėvų Dukrelė, Aprašo visus paukščius, jų būdą, gyvenimą, naudingumą ukininkams, arba nenaudingumą. 10c. 104 Akyvų apšviekimai svieta, ant kurių žmonės nuolatai žiuri, bet jų gerai nesupranta. Su 7 paveikslėliais. Lenkiškai parasė Promyk. Pirmą sykį išversta ant lietuviškos. Chicago, Ill., 1894, pusl. 76. Labai naudinga knygelė tiems, kurie nori dažinoti, iš ko darosi žalbai, grausiam, lietus ir smiegas, kas yra debesiai, ant ko jie laikosi ir t. t. 30c. 105 Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą. Pagal Heilperna, Falbą ir kitus, sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1896, pusl. 255. Aprašo kas yra žemė, iš ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saulė, žvaigždės, mėnulis, planetos, kometos ir kitos retai matomos žvaigždės. Su 30 astronomiškų paveikslėliu. Yra tai viena žinoma knyga, iš kurios žmogus tikrai gali apšviesti. 75c. Ta pati apdaryta. \$1.00. 106 Botanika. Parasė kun. A. Pabrieža. Yra tai didelė knyga, kuriu autorius aprašo visokius Lietuvoje augančius žolynus ir medžius, paduodamas jų vardus lietuviškai ir lotyniškų kalbose, kur tie žolynai auga ir kaip jie išrodė. Shenandoah, Pa., pusl. 166. \$1.00. 107 Biologija arba Mokslas apie Gyvus Daigtus. Pagal prof. Nusbaumą, sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1901. Puslapių 147. Mokslas koki būdu radosi gyvi sutverimai ant mūsų žemės, kaip jie vystėsi pradėjus nuo mažų vabalėlių iki dabo iki paukščių, žvėrių ir paties žmogaus. Su paveikslais. 40c. 108 Chemija Su 36 paveikslėliais. Parasė Roscoe, vertė S. M. Išeido T. M. D. Plymouth, Pa., 1904, pusl. 116. 30c. 109 Garo mašinos ir geležinkeliai. Pagal V. Olševskį parasė L. Tiltėje, 1899, pusl. 48. 15c. 110 Geologija. Parasė Archibald Geikie, prof. Universiteto Edinburge. Vertė S. M. Išeista Tėvynės Mylėtojų Draugystės. Plymouth, Pa., 1901, pusl. 144. 30c. 111 Gamtos Istorija, pagal Povilą Bert, vertė D. ras A. Bacevicia Chicago, Ill., 1903, pusl. 209. Knygelė su dangeliu paveikslėliu: gyvulių, vabalų, žuvių, žmonių, medžių ir akmenų, trupmai, aiškiai ir suprantamai išaiškina gamtos istoriją, ypač tuos dalykus, ant kurių žmonės nuolatai žiuri, bet jų gerai nesupranta. 50c. 112 Gamtos pajėgos ir kaip iš jų naudotis. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1904, pusl. 238. Svarbius moksliškos vertės knyga, su daugybe paveikslėlių yvairių masinerijų ir kitokių prietaisų ant išnaudojimo gamtos pajėgų. 50c. 113 Hypnotizmas Išaiškintas. Virsta ant lietuviško kun. Petro Saurauscio, pusl. 140. 75c. 114 Iš kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginiami augmenys? Pagal Lunkevičių, sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1901, pusl. 73. Su paveikslėliais. 20c. 115 Kaip gyvena Augmenys. Pagal Lunkevičių ir kitus sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1901, pusl. 129. Su paveikslėliais. Yra tai aprašymas apie yvairius mūsų žemės augalus jų sudėjimą ir atmainas, gyvių ir pletojimą, nuo pat menkiausių pavidiųjų iki didžiausių ir tobuliausių. 35c. 116 Kaip apsiginti nuo koleros, ir kiti naudingi skaitymai, pusl. 32. 10c. 117 Kaip sutaisytas žmogaus kunas. Parasė S. M. Išeido Tėvynės Mylėtojų Draugystė. Plymouth, Pa., su 29 paveikslėliais, parodytos visos dalys žmogaus kūno, kaip jos sutvertos ir sujungtos, teipi aprašymas nekurių ligų. Yra tai labai naudinga knygelė, pusl. 144. 30c. 118 Lietuvos Gaspadinė, arba pamokinimai kaip suvartoti Dievo dovana. Parasė Žemaitė. Iš jos galima išmokyti gerai vertyti valgius ir atsakančiai vesti kukne, pusl. 73. 30c. 119 Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę. Vertė iš sveitimi kalb. P. A. Plymouth, Pa., pusl. 81. Čia aprašo koki būdu žemė eina apie saulę, koki būdu darosi užstėmimai saulės ir mėnulio ko dar daugumas mūsų žmonių nesupranta, vertėtų perskaityti. 25c. 120 Plėnininkystė. Lietuvos ukininkams parasė Berlynski, pusl. 24. 10c. 122 Saulės ir mėnesio užtemimai. Čia aprašyta apie saulės, mėnesį ir žemę, bei apie burtus tamsių žmonių, nesuprantančių priežasčių visokių gamtoj apsiėrikimų (su paveikslėliais), pusl. 35. 15c. 123 Senų gadyčių išnykę gyvi sutverimai. (Su paveikslėliais). Pagal Hutchinsoną sutaisė Šernas. Chicago, Ill., 1900, pusl. 370. Aprašo seniausiu gadyčių įvairius sutverimus, gyvenimus ant žemės dar prieš žmogaus atsiradimą. Šiandien jų sutverimų kunus žmonės, kasdmi gijūs šulinius,

- 154 Kabalas, taipinantis savyje visokius užmanymus ir ant jų reikalaujanti atsakymai, pusl. 16. 10c. 155 Ką daryti, kad butume sveiki ir ilgi gyventume. D. ras Antanukas, Tiltėje, 1896 m., pusl. 32. 10c. 156 Kaip įgyti pinigų ir turta, pusl. 40. 10c. 157 Katalikų Bažnyčia ir mokslas. Pagal Zahną, iš angliško vertė kun. A. Milukas, pusl. 41. 15c. 158 Kun. Burbos praeivis Raštai. Šioje knygoje telpa 12 gražių pasakų, parašytų kun. Burbos, buvusio klebono lietuviškos parapijos, Plymouth, Pa., kurios tai yra šitokios: „Tirmiškių Andrius“, „Šviesule“, „Drąsėbe ir išmintis žmogus“, „Aplurba avis“, „Tevų paskutiniai žodižiai“, „Nauja lenkis iš pircvartos“, „Sesuo“, „Už tėvynės meilę“, „Burtininkas iš Cucugvano Austrijos“, „Sodžiaus elgėta“, „Velnio išpažintis“, „Smertis ant nosies“, Shenandoah, Pa., pusl. 150. 80c. 159 Lietuviškas Sapaivinkas, surinktas iš daugel sveitimausių sapninkų ir surėdytas pagal tikrą parapiškiečių-episkopų sapaivinką su 310 aiškiai paveikslėliu, su aprašymu planctų ir paslapčių, kokias senovės žmonės vartojė del išpūdo ateities. Geriausias ir jėglingiausias sapaivinkas, koki tik žmogui prisipaunuoti gali, pusl. 205. 50c. Tas pats druciati apdarytas. 65c. 160 Maskolių valdžia ir žmonės, pusl. 54. 15c. 161 Maskolių politika su Europa, ir katalikiška Bažnyčia, pusl. 24. 10c. 162 Palangos Juzė. Parasė vyskupas M. Valančius, labai dailios pasakėles ir dainėles iš Žemaitių apygardos, pusl. 30. 25c. 163 Patarės ir dainos, surašė nuo žmonių M. D. Silvestraitis, pusl. 30. 10c.

Atsidare Lietuvių parapiju Mokyklos. Reikalinga vaikams mokyti Rankvedziai Prigimtosios Kalbos. Šia savaitę apieis spauda šitas LEMENTORIUS.

LIETUVIŲ PARAPIJU MOKYKLOMS ŠIAURINĖJE AMERIKOJE LEMENTORIUS LEŠOMIS IR SPAUDA "KATALIKAS" 3244 So. MORGAN ST., CHICAGO.

Lementorius su paveikslėliais, sutaisytas pagal naujausius pedagogikos reikalavimus, turintis į 80 puslapių. Lementorius kaina TIKTAI 25 C. Lietuvių parapijų klebonai arba mokytojos seers tegul atsiųdžia mums užsakymus. Už kelis šimtus egzempliorių atleisime didelį nuosimti. Taipgi spaudą apieido: Nauja skaitymui Knyga Lietuviškos Moksloamžių Amerikoje DALIS III. Knyga su paveikslėliais. Turi puslapių 140, dideliame formate. Ji naudinga ir suaugusiems pasiskaitymui, nes joje atsiranda trumpa Lietuvos geografija, istorija, Lietuvos žemėlapis su miestais ir miesteliais, daug naudingų naujų eilių, Lietuvos himnas ir tt. Pagal savo didumą ir vertę knyga labai pigi, nes tik 65 centai. Lietuviškų parapijų mokykloms, imant antsyk kelias dešimt egzempl. duodama nuosimčiai. Rašykite pas "Kataliko" išleistoja: Jonas M. Tananavicez 3244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

